

Szkoła Podstawowa nr 28
im. K. I. Gałczyńskiego w Białymstoku
ul. Warmińska 55

RAZEM ŁATWIEJ

Szkolny program współpracy z rodzicami

*„Dla dobra dziecka konieczne staje się budowanie porozumienia –
szkoła – dom – środowisko”*

B. Bartoszewska

Białystok, 17.10.2011 r.

Opracował zespół w składzie:

Rozalia Bogdanowicz – koordynator zespołu, wicedyrektor szkoły

Marzena Ciruk – dyrektor szkoły

Bożena Borowik – nauczyciel wychowania przedszkolnego

Bożena Baranowska – nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej

Krystyna Puśko - nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej

Anna Jarco – nauczyciel języka polskiego kl. IV-VI

Aldona Olszewska - nauczyciel języka polskiego kl. IV-VI

Elżbieta Rząca – nauczyciel przyrody kl. IV-VI

Teresa Chrola - pedagog szkolny

Katarzyna Rogucka – wychowawca świetlicy

Halina Wakuluk – nauczyciel bibliotekarz

Barbara Kozłowska – rodzic, nauczyciel bibliotekarz

Agnieszka Czarkowska – rodzic, nauczyciel akademicki

**Dokument został zaopiniowany przez Prezydium Rady Rodziców
i zatwierdzony do realizacji przez Radę Pedagogiczną w dniu 17.10.2011**

Spis treści

I. Wstęp	4
II. Podstawy prawne	5
III. Cele programu	5
IV. Zadania szkoły w zakresie współpracy z rodzicami	5
V. Zadania rodziców w zakresie współpracy ze szkołą	6
VI. Zasady współpracy, uprawnienia i zobowiązania rodziców	6
VII. Procedury kontaktów z rodzicami	7
VIII. Ramowy plan współpracy z rodzicami	11
IX. Roczny harmonogram i tematyka spotkań z rodzicami na rok 2011/12	17
X. Przewidywane efekty współpracy	28
XI. Procedury osiągnięcia celów – metody i formy	29
XII. Ewaluacja programu	30
XIII. Materiały pomocnicze	31

I. WSTĘP

*Rodzice to bardzo istotna część społeczności szkolnej. Razem z uczniami i pracownikami szkoły stanowią jej integralną całość. Mają znaczący wpływ na to, jak ona funkcjonuje, jak jest postrzegana w środowisku lokalnym. **Współpracujmy. Razem łatwiej** – tak brzmi jeden z priorytetów strategii edukacyjnej M. Białystok. Społeczność SP 28 podpisuje się pod tym z pełnym przekonaniem i świadomością. Od 46 lat współpracujemy razem, przynosi to bardzo wymierne efekty.*

Szkoła, aby skutecznie realizować swoje zadania, towarzyszyć uczniom w ich rozwoju, wspierać-musi pozyskać dla siebie rodziców, którzy współtworzyć będą atmosferę, klimat placówki, współpracować z dyrekcją, wychowawcami, nauczycielami, będą podążać tą samą drogą i mieć na uwadze zawsze dobro dziecka. Styl i charakter współpracy określają potrzeby uczniów. Konieczny i nieodzowny filar - rodzice współpracujący, współdziałający-to jedyna możliwość na skuteczne oddziaływanie wychowawcze i profilaktyczne szkoły. Świadomy rodzic jest zainteresowany światem dziecięcych przeżyć, tym co się dzieje w szkole, dba o swoją wiedzę pedagogiczną /jej przyrost/, potrafi pytać, drążyć, ale też w zaufaniu przyjmować wiedzę i doświadczenie nauczycieli, wychowawców. Dbą o dobry przepływ informacji o uczniu, zabiega o możliwość szczerzej rozmowy, dokładnej, obiektywnej opinii, sposoby rozwiązania problemu. Program współpracy ma ułatwić zaangażowanie na płaszczyźnie rodzic - dziecko - szkoła. Rodzicielska wiedza na temat funkcjonowania placówki, pracy nauczyciela, zadań szkoły, problemów jakie każdego dnia rozwiązują nauczyciele - im jest większa, tym bardziej wzmacnia efekt wychowawczy, pozwala lepiej rozumieć dziecko na każdym etapie kształcenia. Autentyczne, trwałe zainteresowanie postępami w nauce, zachowaniu daje dziecku i szkole wsparcie, wiarę w konieczność i autentyczność wszelkich działań. Działania szkoła – rodzic nie mogą być okazjonalne i przypadkowe. Nie powinny budzić lęków i zagrożenia żadnej ze stron. Przewidywalna, ciągła i nieprzypadkowa obecność rodziców w życiu szkoły, w jej różnorodnych formach działalności mobilizuje nauczycieli do poszukiwania różnorodnych metod i środków współpracy. Program RAZEM ŁATWIEJ napisany został na potrzeby społeczności SP28 w Białymstoku. Jest uporządkowaną i usystematyzowaną formą zapisu wypracowanych przez lata wszelkich działań i inicjatyw podejmowanych przez wiele lat. Stanowi część programu wychowawczego i profilaktycznego szkoły.

*Marzena Ciruk
Dyrektor szkoły*

II. PODSTAWY PRAWNE

1. *Ustawa z dnia 7. IX. 1991r. o systemie oświaty* (Dz. U. z 2004r. Nr 2572 z późn. zm.).
2. *Rozporządzenie MENiS z dnia 26.II.2002r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U. Nr 51, poz. 458, z późn. zm.).
3. *Rozporządzenie MENiS z dnia 7. IX. 2004r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* (Dz. U. Nr 199, poz. 2046 z późn. zm.)
4. *Rozporządzenie MEN z dn. 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół* (Dz. U. 2001 r. Nr 61. poz. 624 z późn. zm.)
5. Konwencja Praw Dziecka.
6. Europejska Karta Praw i Obowiązków Rodzica

III. CELE PROGRAMU

1. Opracowanie jednolitego przyjaznego, integrującego i spójnego systemu współpracy szkoły z rodzicami.
2. Zwiększenie zaangażowania rodziców w realizację zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych szkoły.
3. Rozwijanie poczucia współodpowiedzialności rodziców za efekty pracy szkoły.
4. Doskonalenie form wzajemnej współpracy, integracja wszystkich podmiotów.
5. Uzgodnienie wspólnego systemu oddziaływań wychowawczych.
6. Wypracowanie przyjaznego klimatu współpracy opartego na partnerstwie i rzeczywistym dialogu.

IV. ZADANIA SZKOŁY W ZAKRESIE WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI

1. Aktywizowanie rodziców do osobistego włączania się w życie szkoły ich dzieci.
2. Poszukiwanie i doskonalenie efektywnych form współpracy szkoły z rodzicami.
3. Wspieranie rodziców w realizacji ich funkcji wychowawczej i opiekuńczej.

4. Ułatwienie wzajemnych kontaktów oraz nadanie im statusu programowej działalności szkoły.
5. Korzystanie z wiedzy, umiejętności i możliwości rodziców celem doskonalenia jakości pracy szkoły.

V. ZADANIA RODZICÓW W ZAKRESIE WSPÓŁPRACY ZE SZKOŁĄ

1. Współdecydowanie w sprawach ważnych dla funkcjonowania szkoły.
2. Wspomaganie szkoły we wszystkich obszarach pracy.
3. Ścisła współpraca ze szkołą w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i innych związanych z działalnością szkoły.
4. Inicjowanie przedsięwzięć oraz aktywne uczestnictwo w pracach, imprezach i uroczystościach na rzecz klasy i szkoły.
5. Angażowanie się, jako partnerzy, w nauczanie dzieci w szkole.
6. Przekazywanie szkole wszelkich pomysłów, informacji dotyczących możliwości osiągnięcia wspólnych celów dydaktycznych i wychowawczych.
7. Angażowanie się we wzbogacenie i prowadzenie (nieodpłatnie) zajęć pozalekcyjnych. Włączanie się w organizację spotkań z ciekawymi ludźmi, organizowanie wycieczek do zakładów pracy rodziców, organizowanie spotkań z rodzicami mającymi ciekawe zainteresowania.
8. Współpracowanie przy realizacji projektów (innowacji, unijnych) podnoszących jakość pracy szkoły.
9. Ułatwianie poznania przez nauczycieli poszczególnych uczniów w środowisku domowym.
10. Uczestniczenie w zebraniach organizowanych przez wychowawcę klasy lub dyrektora szkoły oraz prelekcjach poświęconych zagadnieniom wychowawczym
11. Zgłaszanie na bieżąco oczekiwań wobec szkoły, ponieważ odmienna perspektywa widzenia rodziców i nauczycieli może być przyczyną powstawania konfliktów.

VI. ZASADY WSPÓŁPRACY

- Zasada partnerstwa i dialogu
- Zasada dobrowolnego udziału we współdziałaniu
- Zasada jedności oddziaływań, wspólnoty celów

- Zasada wielostronnego przepływu informacji
- Zasada aktywnej, systematycznej współpracy

Uprawnienia i zobowiązania rodziców

Rodzice mają prawo do:

- informacji o realizowanych przez szkołę zadaniach w obszarze dydaktyki, wychowania i opieki;
- informacji o szkolnych programach nauczania i wychowania;
- znajomości zasad oceniania, klasyfikowania, promowania oraz przeprowadzania egzaminów;
- uzyskiwania pomocy i wsparcia w sprawach kształcenia i wychowania dzieci;
- wyrażania opinii n.t. funkcjonowania szkoły, współdecydowania w sprawach ważnych dla szkoły;
- wychowywania dzieci zgodnie ze swoim systemem wartości i swoim światopoglądem;

Rodzice są zobowiązani do:

- systematycznego kontaktowania się z wychowawcą i nauczycielami celem uzyskania informacji o postępach dziecka i jego zachowaniu w szkole;
- przestrzegania spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego;
- współpracy z wychowawcą, nauczycielami, pedagogiem szkolnym w sytuacji występowania u dziecka trudności dydaktycznych lub wychowawczych;
- pokrycia kosztów naprawy zniszczonego lub skradzionego szkolnego i cudzego mienia;
- wychowywanie dziecka z ogólnie przyjętymi normami społeczno-moralnymi

VII. PROCEDURY KONTAKTÓW Z RODZICAMI

Procedura jest zapisem zasad i sposobów postępowania nauczycieli i rodziców mających na celu uporządkowanie i ułatwienie wzajemnych kontaktów.

Procedura opisuje:

- zasady ogólne;
- miejsca spotkań;
- formy kontaktów z rodzicami;
- terminy i czas spotkań;

- sposoby postępowania nauczycieli i rodziców w sytuacjach wyjątkowych;
- sposoby zgłaszania propozycji rodziców uwag i wniosków dotyczących pracy szkoły;

Zasady ogólne

1. Dyrektor szkoły na początku roku przedstawia do zatwierdzenia Radzie Pedagogicznej i Radzie Rodziców Kalendarz roku szkolnego pracy szkoły z uwzględnieniem dodatkowych dni wolnych od zajęć dydaktycznych, terminarza dni otwartych i zebrań klasowych z rodzicami. W uzasadnionych przypadkach dyrektor może zmienić terminy zebrań.
2. Szkoła posiada stronę internetową sp28_bialystok.republika.pl, na której zamieszczone są dokumenty wewnętrzne: Statut szkoły, Wewnętrzny System Oceniania, Szkolny program wychowawczy i profilaktyki, plan lekcji poszczególnych klas, grafik konsultacji dla uczniów i rodziców, kalendarz roku szkolnego, wykaz zatwierdzonych do realizacji programów i podręczników, bieżące komunikaty, e-dziennik.
3. Spotkania z rodzicami odbywają się według zaplanowanego na dany rok szkolny harmonogramu zebrań przedstawionego nauczycielom i rodzicom na początku roku szkolnego.
4. Na prośbę wychowawcy klasy w zebraniu klasowym zobowiązani są uczestniczyć nauczyciele przedmiotu i pedagog szkolny.
5. Pedagog szkolny przechowuje dokumentację dostarczoną bezpośrednio przez rodziców lub za pośrednictwem wychowawcy dotyczącą pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów:
  - a) opinie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i innych instytucji specjalistycznych;
  - b) orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego
  - c) orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego
  - d) korespondencję z instytucjami takimi jak sąd, policja i inne;
  - e) notatki służbowe;
  - f) inna dokumentacja
6. Pedagog szkolny zobowiązany jest do:
  - przeprowadzenia z udziałem przedstawicieli instytucji wspomagających szkołę zajęć szkoleniowych w miarę potrzeb zgłaszanych przez wychowawców klas, nauczycieli, dyrekcję, rodziców;

- wspierania rodziców uczniów mających trudności w nauce oraz sprawiających kłopoty wychowawcze;
  - wspomaganie wychowawców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.
7. Dyrektor szkoły i wicedyrektor współpracują z Radą Rodziców wg przyjętego planu i harmonogramu pracy i wspomagają wychowawców w kontaktach z rodzicami.
  8. Zwolnienie ucznia z zajęć następuje na pisemną prośbę rodzica, przedstawioną nie później niż w dniu zwolnienia z podaniem przyczyny. W uzasadnionych przypadkach rodzic może zwolnić osobiście dziecko w trakcie zajęć.
  9. Wyklucza się następujące zachowania rodziców:
    - przeszkadzanie w czasie lekcji i dyżurów międzylekcyjnych;
    - telefonowanie pod prywatny numer nauczyciela bez jego zgody;
    - zasięganie informacji o uczniu od nauczyciela poza szkołą oraz od pracowników niepedagogicznych.
  10. Nauczyciele zobowiązani są do zachowania tajemnicy służbowej w sprawach poufnych informacji przekazywanych przez rodziców, dotyczących sytuacji rodzinnej dziecka.
  11. Rozmowy z rodzicami powinny odbywać się w przyjaznej atmosferze.

Miejsca spotkań

1. Miejscem kontaktów rodziców z wychowawcami klas, nauczycielami przedmiotów, pedagogiem szkoły, dyrektorem i wicedyrektorem jest szkoła;
2. Miejscem kontaktów rodziców z nauczycielami są sale lekcyjne, z dyrekturą gabinetu dyrektora i wicedyrektora, z pedagogiem szkoły – gabinet pedagoga. Niedopuszczalne jest przekazywanie informacji na korytarzu, podczas dyżurów międzylekcyjnych, prowadzenia zajęć lekcyjnych, w obecności innych osób.

Formy kontaktów

1. Formy zbiorowe:

- zebrania ogólne;
- zebrania z Radą Rodziców;
- zebrania klasowe – wywiadówki
- spotkania okolicznościowe i integracyjne;

- spotkania tematyczne ze specjalistami.

2. Formy indywidualne

- rozmowy indywidualne z inicjatywy nauczycieli i rodziców z wychowawcą, nauczycielami, pedagogiem, dyrekcją;
- comiesięczne spotkania indywidualne z wychowawcą i nauczycielami przedmiotów wg ustalonego harmonogramu. Grafiki konsultacji jest przedstawiony rodzicom w zeszytach do korespondencji i dostępny na stronie internetowej szkoły;
- telefoniczne rozmowy;
- pisemne informacje o wynikach w nauce i zachowaniu ucznia;
- zajęcia otwarte;
- dni otwarte;
- kontakt listowny.

3. Inne spotkania wynikające z planu pracy szkoły, wychowawcy lub innych potrzeb nauczycieli i rodziców.

Terminy i czas spotkań z rodzicami

1. Harmonogram planowanych zebrań z rodzicami wychowawca przedstawia rodzicom na pierwszym zebraniu w roku szkolnym.
2. Wychowawca może zorganizować dodatkowe zebranie z rodzicami wynikające z sytuacji wychowawczej w klasie.
3. O terminie, miejscu i celu każdego spotkania wychowawca informuje rodziców na piśmie w zeszytach do korespondencji, co najmniej 5 dni przed zebraniem.
4. Obecność rodziców na zebraniu jest obowiązkowa i potwierdzona podpisem na liście zbiorczej obecności w dzienniku lekcyjnym.
5. W przypadku nieobecności z ważnych przyczyn rodzic jest zobowiązany do ustalenia indywidualnego kontaktu z wychowawcą w terminie nie później niż 2 tygodnie od zebrania.
6. W uzasadnionych przypadkach, jeśli rodzic w ciągu 2 miesięcy od zebrania nie skontaktuje się z wychowawcą, jest wzywany do szkoły listownie.

7. Rozmowy indywidualne z wychowawcą, nauczycielami, pedagogiem, dyrekcją odbywają się po uprzednim uzgodnieniu terminu.
8. Wizyty domowe wychowawcy i pedagoga odbywają się po wcześniejszym uzyskaniu zgody rodzica.

Sposoby postępowania nauczycieli i rodziców w sytuacjach wyjątkowych

1. W sytuacjach uzasadnionych wychowawczo wychowawca wzywa rodzica do szkoły poza ustalonymi terminami.
2. W nagłych sytuacjach wychowawca lub nauczyciel może z rodzicem skontaktować się telefonicznie.
3. W sytuacjach braku kontaktu z rodzicami nauczyciel informuje rodzica na piśmie o wizycie w domu ucznia.
4. W wyjątkowych sytuacjach wizyta w domu ucznia może odbyć się bez uzyskania zgody rodzica.

Sposoby zgłaszania przez rodziców uwag i wniosków dotyczących pracy szkoły

1. Wszelkie uwagi i wnioski dotyczące pracy szkoły rodzic kieruje kolejno do nauczyciela przedmiotu, wychowawcy klasy, dyrektora, organu nadzorującego szkołę.
2. Rodzice mogą zgłaszać swoje sugestie za pośrednictwem przedstawicieli Rady Rodziców.
3. Swoją opinię mogą również wyrażać w ankietach skierowanych do rodziców diagnozujących oczekiwania rodziców i badających jakość pracy szkoły.

VIII. RAMOWY PLAN WSPÓŁPRACY

OBSZAR	ZADANIA PROGRAMOWE	FORMY REALIZACJI	TERMIN	OSOBY ODPOWIEDZ.
ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE	1. Szkoła - opracowanie programu współpracy z rodzicami, programu	praca w zespołach zadaniowych nauczycieli we współpracy z	w miarę potrzeb	dyrektor, pedagog

<p>wychowawczego szkoły, programu profilaktycznego, programu zdrowotnego.</p> <p>- Zbieranie informacji na temat oczekiwań i potrzeb rodziców w stosunku do szkoły.</p> <p>- Uświadamianie rodzicom ich praw i obowiązków w szkole oraz potrzeb i oczekiwań szkoły wobec rodziców.</p> <p>- Umożliwianie rodzicom kontaktów z nauczycielami, wychowawcami, pedagogiem, dyrekcją.</p> <p>- Organizowanie spotkań Rady Rodziców i ustalanie harmonogramu spotkań.</p> <p>- Dbłość o wygląd szkoły – remonty, modernizacje.</p> <p>- Zapoznanie rodziców z prawem szkolnym - Statut szkoły, WSO, PSO i inne dokumenty szkoły.</p> <p>- Opiniowanie przedsięwzięć planowanych i realizowanych w szkole.</p> <p>-Wsparcie organizacyjne rodziców przy planowaniu imprez szkolnych i klasowych. Podziękowanie rodzicom za aktywny wkład w życie szkoły.</p>	<p>rodzicami</p> <p>ankietowanie, zbieranie opinii zgodnie z planem pracy szkoły oraz wychowawców klas</p> <p>zebrania klasowe</p> <p>zebrania klasowe, dni otwarte, rozmowy indywidualne, konsultacje</p> <p>zebrania Rady Rodziców</p> <p>remonty, modernizacje</p> <p>zebrania klasowe, strona internetowa szkoły</p> <p>zebrania Rady Rodziców, zebrania klasowe</p> <p>rozmowa, imprezy szkolne, uroczystości</p> <p>wpis do Złotej Księgi, listy gratulacyjne</p>	<p>wrzesień</p> <p>wrzesień</p> <p>cały rok, zgodnie z harmonog. pracy szkoły</p> <p>według harmonog. i w miarę potrzeb</p> <p>cały rok</p> <p>wrzesień</p> <p>cały rok</p> <p>cały rok</p> <p>uroczyst. zakończ. roku szk.</p>	<p>wychowawcy klas, dyrektor, pedagog</p> <p>wychowawcy, pedagog, dyrektor</p> <p>dyrektor, wychowawcy, pedagog</p> <p>Dyrektor, Przewodniczący Rady Rodziców</p> <p>dyrektor, nauczyciele, pracow. szkoły wychowawcy</p> <p>dyrektor, wychowawcy klas</p> <p>wychowawcy klas</p> <p>dyrektor, wychowawcy klas</p>
---	---	---	--

	<p>2. Rodzice</p> <p>- Współdziałal w tworzeniu i opiniowanie programu współpracy z rodzicami, programu wychowawczego szkoły, programu profilaktycznego, programu zdrowotnego.</p> <p>- Informacje zwrotne na temat oczekiwań rodziców wobec szkoły.</p> <p>- Udział rodziców w spotkaniach z nauczycielami, wychowawcami i pedagogiem podczas zebrań i dni otwartych.</p> <p>- Działalność rodziców w Radzie Rodziców.</p> <p>- Pomoc społeczna w poprawie bazy materialnej szkoły</p> <p>- Wykazanie znajomości prawa szkolnego.</p> <p>- Opiniowanie planowanych i realizowanych przedsięwzięć w szkole.</p> <p>-Czynny udział rodziców w planowanych imprezach szkolnych i klasowych.</p>	<p>prace w zespołach zadaniowych, dialog, inicjatywy rodziców, spotkania Rady Rodziców</p> <p>opinie zebrane na podstawie przeprowadzonych badań</p> <p>zebrania klasowe, dni otwarte, rozmowy indywidualne, konsultacje</p> <p>zebrania Rady Rodziców</p> <p>remonty, modernizacje klas, zakup wyposaż. do klas i szkoły, stosowanie się do procedur i przepisów wewnątrzszkol.</p> <p>rozmowa indywidualna, zebrania klasowe</p> <p>bezpośrednie uczestnictwo, pomoc organizacyjna, sponsoring</p>	<p>w miarę potrzeb</p> <p>wrzesień</p> <p>cały rok</p> <p>według harmonogramu i w miarę potrzeb</p> <p>cały rok</p> <p>wrzesień</p> <p>cały rok</p> <p>cały rok</p>	<p>rodzice</p> <p>rodzice</p> <p>rodzice</p> <p>Przewodniczący Rady Rodziców</p> <p>rodzice</p> <p>rodzice</p> <p>rodzice</p> <p>rodzice</p>
DYDAKTYKA	<p>1. Szkoła</p> <p>- Diagnozowanie</p>	<p>analiza na posiedzeniach</p>	<p>cały rok</p>	<p>wychowawcy klas, pedagog</p>

	<p>niepowodzeń szkolnych ucznia, analiza pracy ucznia, kierowanie do poradni.</p> <p>- Udzielanie przez nauczycieli wskazówek do dalszego postępowania z dzieckiem w czasie konsultacji dla rodziców.</p> <p>- Informowanie o rozwoju dziecka i jego wynikach w nauce.</p> <p>- Organizowanie zajęć otwartych przez nauczycieli dla rodziców.</p> <p>- Podnoszenie jakości pracy dydaktycznej poprzez angażowanie rodziców do prowadzenia zajęć pozalekcyjnych.</p> <p>2. Rodzice</p> <p>- Współpraca rodziców w niwelowaniu niepowodzeń szkolnych ucznia.</p> <p>- Korzystanie ze wskazówek nauczycieli do dalszego postępowania z dzieckiem.</p> <p>- Uczestnictwo rodziców w zebraniach klasowych organizowanych przez wychowawcę klasy.</p> <p>- Udział rodziców w zajęciach otwartych.</p> <p>- Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych w celu poszerzenia oferty dydaktycznej szkoły.</p>	<p>Zesp. Wychow., organizowanie form pomocy psych.-pedagog., rozmowy z rodzicami konsultacje dla rodziców, instruktaż, zalecane zestawy ćwiczeń i zadań</p> <p>zebrania klasowe, pisemna informacja, rozmowy indywidualne</p> <p>zajęcia otwarte, lekcje zajęcia pozalekcyjne, prowadzenie przez rodziców jako wolontariusz lub jako zaproszeni goście</p> <p>pomoc rodziców w pokonywaniu trudności</p> <p>konsultacje dla rodziców, stosowanie się do zaleceń</p> <p>rozmowa,</p> <p>zajęcia otwarte, lekcje</p> <p>zajęcia pozalek. prowadz. przez rodziców jako wolontariuszy</p>	<p>w miarę potrzeb</p> <p>w miarę potrzeb</p> <p>cały rok</p> <p>cały rok</p> <p>cały rok</p> <p>w miarę potrzeb</p> <p>cały rok</p> <p>cały rok</p> <p>cały rok</p>	<p>nauczyciele, wychowawcy klas</p> <p>nauczyciele, wychowawcy klas</p> <p>nauczyciele</p> <p>rodzice, nauczyciele</p> <p>wychowawcy klas</p> <p>rodzice</p> <p>rodzice</p> <p>rodzice</p> <p>rodzice</p>
--	---	---	--	---

OPIEKA	1. Szkoła			
	- Diagnozowanie środowiska rodzinnego uczniów.	zbieranie informacji, ich analiza i ustalenie form pomocy, zebrania Zesp. Wych. i komisji ds. pomocy mater.	wrzesień	pedagog, wychowawcy klas
	- Kierowanie rodziców do instytucji pomagających w rozwiązywaniu problemów socjalnych(MOPS, MOPR).	rozmowa: wskazywanie instytucji, udzielanie adresów i telefonów	cały rok	pedagog, wychowawcy klas, koordynator ds. świetlicy i żywienia
	- Pomoc finansowa dla rodzin o niskim statusie materialnym w postaci stypendium.	zebranie komisji ds. pomocy materialnej	wrzesień	pedagog, wychowawcy klas
	- Pomoc rodziców w opiece w czasie wyjazdów poza teren szkoły oraz imprez na terenie szkoły.	wyjazdy klasowe, wyjścia do teatru, kina i innych placówek kulturalno - oświatowych	cały rok	wychowawcy
	2. Rodzice			
	- Pomoc materialna dzieciom znajdującym się w trudnej sytuacji	różne formy pomocy, zakup podręcz., odzieży, sponsorowanie wycieczek, wyjazdów	cały rok	rodzice
	- Korzystanie z pomocy Rady Rodziców	dofinansowanie zakupu podręcz., wyjazdów autokarowych dzieci,	cały rok	rodzice
	- Wypełnianie i składanie wniosków w celu uzyskania pomocy materialnej w postaci stypendium.	informowanie rodziców o formach pomocy , kryteriach przyznawania, opiniowanie wniosków	wrzesień i w miarę potrzeb	rodzice
	- Angażowanie się w	wyjazdy klasowe z	cały rok	rodzice

	pomoc w opiece nad dziećmi w czasie wyjazdów poza teren szkoły oraz na terenie szkoły.	udziałem rodziców		
WYCHOWANIE	<p>1. Szkoła</p> <p>- Diagnozowanie przyczyn trudności wychowawczych: analiza obecności w szkole, obserwacja zachowania, rozmowy indywidualne z uczniami i rodzicami.</p> <p>- Organizowanie otwartych uroczystości i imprez szkolnych zgodnie z kalendarzem roku szkolnego.</p> <p>- Rozwiązywanie sytuacji problemowych.</p> <p>- Doskonalenie umiejętności wychowawczych.</p> <p>- Organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń i poszerzenia wiedzy pedagogicznej.</p> <p>- Udostępnianie pomieszczeń, udzielanie wsparcia, pozyskiwanie rodziców do prowadzenia zajęć w celu organizacji czasu wolnego.</p>	<p>zebrania Zespołu Wychowawczego, klasowego, udzielanie form pomocy, kierowanie do instytucji wspomagających i specjalistycznych</p> <p>uroczystości szkolne, imprezy okolicznościowe, informacje na stronie internetowej szkoły, tablicy informacyjnej rozmowa,</p> <p>posiedzenia zespołu wychowawczego, zebrania klasowe,</p> <p>prelekcje, pogadanki, rozmowy aktywne słuchanie</p> <p>spotkania tematyczne dla rodziców</p> <p>zajęcia dla uczniów (SKS, rajdy, wycieczki)</p>	<p>cały rok</p> <p>cały rok zgodnie z kalendarzem imprez i uroczyst.</p> <p>cały rok</p> <p>według potrzeb</p> <p>według potrzeb</p> <p>cały rok</p>	<p>wychowawcy klas, pedagog</p> <p>wychowawcy klas</p> <p>wychowawcy klas, pedagog</p> <p>wychowawcy klas, pedagog</p> <p>dyrektor, wychowawcy klas, pedagog</p> <p>dyrektor, wychowawcy klas, Przewodniczący Rady Rodziców</p>

	2. Rodzice - Ścisła współpraca rodziców ze szkołą w diagnozowaniu przyczyn trudności wychowawczych.	zebranie Zespołu Wychowawczego, wspólne ustalenie sposobów rozwiązywania problemów	cały rok	rodzice
	- Udział rodziców w organizowanych uroczystościach i imprezach zgodnych z kalendarzem roku szkolnego.	uroczystości szkolne, imprezy okolicznościowe	cały rok	rodzice
	- Współpraca w rozwiązywaniu sytuacji problemowych.	rozmowa, podjęcie środków zaradczych	cały rok	rodzice
	- Aktywny udział w pedagogizacji rodziców.	prelekcja, pogadanki rozmowa	według potrzeb	rodzice
	- Wymiana doświadczeń, poszerzanie wiedzy pedagogicznej.	aktywne słuchanie rozmowy, dialog, publikacje w biuletynie szkol. „Znak czasu”	według potrzeb	rodzice
	- Podejmowanie inicjatyw dotyczących organizacji czasu wolnego.	zajęcia dla uczniów (SKS, rajdy, wycieczki)	cały rok	rodzice

IX. ROCZNY HARMONOGRAM SPOTKAŃ Z RODZICAMI NA ROK

2011/12 - harmonogram na kolejne lata będzie dołączany w formie załącznika

HARMONOGRAM WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI **KLAS 0**

Marzec

Dni otwarte dla kandydatów do przyszłych klas 0

- udział dzieci i rodziców w zajęciach i zabawach w klasie 0;
- obserwacja pracy szkolnej świetlicy, stołówki i pracowników szkoły;

- rozmowy indywidualne nauczyciela z dziećmi i rodzicami przyszłych uczniów klasy 0, zachęcanie do wybrania naszej szkoły.

Sierpień

Dni otwarte dla uczniów klas 0

- zebranie informacyjne z dyrektorem szkoły dla wszystkich rodziców;
- spotkania z wychowawcami w klasach;
- zabawy dowolne dzieci w kąciakach zainteresowań;

Wrzesień

01.09.2011r.

Spotkanie integracyjne dzieci, rodziców, wychowawcy, dyrektora i pracowników szkoły pod hasłem „Poznajmy się nawzajem”

- zapoznanie z wychowawcą, dyrektorem i pracownikami szkoły
- przedstawienie sylwetki dziecka pięcio i sześciolatniego
- zebranie informacji od rodziców na temat rozwoju dzieci i oczekiwań wobec szkoły i wychowawcy
- przedstawienie rodzicom ramowego rozkładu dnia i rozkładu zajęć;
- zaproszenie i zachęcenie rodziców do udziału w „Tygodniu adaptacyjnym”.

14.09.2011r.

Zebranie z rodzicami

- zapoznanie rodziców z podstawą programową wychowania przedszkolnego;
- przedstawienie ćwiczeń przygotowujących do nauki czytania i pisania (załącznik)
- scharakteryzowanie zespołu klasowego biorąc pod uwagę wiek, płeć, wcześniejsze uczęszczanie do przedszkola i z tym związaną dobrą lub problemy z adaptacją dzieci w szkole
- przedstawienie kalendarza na nowy rok szkolny;
- wspólne ustalenie planu współpracy z rodzicami;
- wybór przedstawicieli do rady rodziców.

30.09.2011r.

Spotkanie integracyjne dzieci, ich rodzin i pracowników szkoły pod hasłem „ Urodziny naszej szkoły”

Impreza na hasło – praca w zespołach

- wykonanie makiety szkoły;
- krótkie przedstawienie historii szkoły i patrona;
- wykonanie ilustracji do wiersza K. I. Gałczyńskiego;
- przygotowanie poczęstunku;
- przygotowanie zabaw integracyjnych dla wszystkich uczestników spotkania;
- udekorowanie klasy;
- Prezentacja swoich zadań przez poszczególne zespoły
- Wspólna zabawa dzieci, ich rodzin i pracowników szkoły.

Listopad

Dzień otwarty

- przedstawienie rodzicom wstępnej diagnozy dziecka pięcio i sześciolatniego;

Grudzień

Mikołajki dla ptaków w szkolnym ogrodzie

- przygotowanie przy współpracy z rodzicami pokarmów dla ptaków;
- udekorowanie nimi drzewka świerkowego w szkolnym ogrodzie;
- wysypanie ziaren do karmnika znajdującego się w szkolnym ogrodzie;
- spotkanie z Mikołajem w szkolnym ogrodzie, który w nagrodę, za opiekę nad ptakami obdarowuje dzieci drobnymi upominkami.

Styczeń

Dzień Babci i Dziadka – uroczystość z udziałem dziadków i rodziców

- występ dzieci;
- słodki poczęstunek zorganizowany przy pomocy rodziców;
- wspólna zabawa.

Kwiecień

Dzień otwarty

- przedstawienie rodzicom informacji o gotowości dziecka do podjęcia nauki w klasie pierwszej

Maj

Dzień Rodziny – uroczystość z udziałem rodziców i rodzeństwa

- przedstawienie przez dzieci wierszy, piosenek i tańców, których uczyły się w ciągu całego roku szkolnego;
- wręczenie rodzicom upominków i laurek własnoręcznie wykonanych przez dzieci;
- poczęstunek i wspólne zabawy integracyjne.

Czerwiec

Uroczyste zakończenie roku szkolnego

- zabawy ze śpiewem do piosenek o tematyce wakacyjnej;
- recytacja wiersza W. Badalskiej pt. „Wakacyjne rady” – zwrócenie uwagi na bezpieczne zachowania dzieci w czasie wakacji;
- wręczenie dzieciom dyplomów i drobnych upominków;
- podziękowanie rodzicom za współpracę.

KLASY I – III

Klasa I

Sierpień

- **Mamo! Tato! Idę do szkoły. Nasze dziecko rozpoczyna naukę.**
- Przedstawienie dyrekcji, pedagoga, wychowawców klas, innych nauczycieli uczących w klasie pierwszej.
- Zapoznanie rodziców z funkcjonowaniem szkoły.
- Przedstawienie rodzicom przydziału uczniów do poszczególnych klas.
- Zapoznanie z programem i podręcznikami jakie będą obowiązywać uczniów, wyprawka ucznia.

- Spawy organizacyjne.
- Ewaluacja.

Wrzesień

- **Szkoła bez tajemnic.**
- Zapoznanie rodziców z dokumentami szkoły i statutem, programem wychowawczym, programem profilaktycznym, zdrowotnym, wewnątrzszkolnym systemem oceniania, kalendarzem roku szkolnego.
- Oczekiwania rodziców od szkoły i wychowawcy.
- Ukazanie znaczenia oceny opisowej dla uczniów, rodziców, nauczycieli.
- Przedstawienie rodzicom wymagań edukacyjnych dla klasy pierwszej.
- Ustalenie zasad współpracy rodziców z nauczycielem.
- Sprawy organizacyjne.
- Ewaluacja.

Listopad

- **Czy twoje dziecko jest samodzielne? Jak zachęcić je do samodzielności.**
- Wskazywanie rodzicom sposobów rozwijania samodzielności dzieci.
- Uwrażliwienie rodziców na potrzeby dzieci.
- Stworzenie rodzicom możliwości wymiany doświadczeń dotyczących wychowania dzieci.
- Zapoznanie rodziców z osiągnięciami uczniów.
- Sprawy organizacyjne, komunikaty.
- Ewaluacja.

Styczeń

- **Czy znam swoje dziecko?**
- Poinformowanie rodziców o osiągnięciach uczniów w pierwszym półroczu.
Zaprezentowanie sukcesów uczniów w konkursach szkolnych i międzyszkolnych.
- *Czy znam swoje dziecko?*- warsztat wg inwencji wychowawcy.
- Sprawy różne związane z pracą dydaktyczno-wychowawczą w drugim półroczu.
- Rozmowy indywidualne z rodzicami w zależności od bieżących potrzeb.

Kwiecień

- **Porozmawiajmy o emocjach.**
- Omówienie bieżących spraw wychowawczych i dydaktycznych. Komunikaty.

- Nazywanie emocji przedstawionych na zdjęciach.
- Tworzenie listy emocji pozytywnych i negatywnych.
- Giełda pomysłów - *Jak rozładować złość?* - praca w grupach.
- Prezentacja grup. Dyskusja.
- Ewaluacja.

Czerwiec

- **Minął roczek szkolny.**
- Przedstawienie rodzicom propozycji oceny.
- Zaprezentowanie osiągnięć uczniów w konkursach szkolnych i międzyszkolnych.
- Ankieta dotycząca samopoczucia dziecka w szkole oraz realizacji oczekiwań rodziców ze strony szkoły.
- Podsumowanie ważniejszych wydarzeń z życia klasy i szkoły.
- Pogadanka na temat bezpiecznego wypoczynku dzieci podczas wakacji.
- Podziękowanie za całoroczną współpracę.
- Ewaluacja.

Klasa II

Wrzesień

- **Wychowanie-trudna sztuka.**
- Sprawy różne związane z organizacją roku szkolnego:
  - przypomnienie podstawowych dokumentów regulujących pracę szkoły;
  - przypomnienie zasad oceniania, promowania i klasyfikowania uczniów;
  - zapoznanie z zestawem podręczników i wymaganiami edukacyjnymi;
  - podejmowanie zadań wychowawczych;
  - wybór Rady Rodziców.
- Rundka. Dokończ zdanie: *Wychowywać to znaczy...*
- Prezentacja multimedialna „*Style wychowawcze*”.
- Dyskusja.
- Wręczenie rodzicom materiałów edukacyjnych – „*10 przykazań wychowania dzieci*” według Mia Kellmer Pringle.
- Ewaluacja.

Listopad

- **Pomysł na czas wolny**
- Omówienie bieżących spraw związanych z dydaktyką i zachowaniem uczniów. Komunikaty.
- Giełda pomysłów - propozycje rodziców dotyczące właściwego zagospodarowania czasu wolnego swoim dzieciom - praca w grupach.
- Prezentacja grup.
- Zapoznanie rodziców z fragmentami artykułu „*Czas wolny dzieci*” (w: Nauczyciel i Szkoła 2003, nr1/2, s.76-90).
- Dyskusja.
- Ewaluacja.

Styczeń

- **Kara i nagroda – jak ją stosować?**
- Omówienie bieżących spraw klasowych. Komunikaty.
- *Karać czy nagradza ć?*- dyskusja.
- Sporządzanie listy kar i listy nagród - praca w grupach.
- Prezentacja grup. Dyskusja.
- Zredagowanie *Alfabetu Rodzica*.
- Ewaluacja.

Kwiecień

- **Mamo ! Tato ! Pobaw się ze mną.**
- Omówienie bieżących spraw klasowych. Komunikaty.
- Przedstawienie rodzicom propozycji gier i zabaw stymulujących rozwój dziecka (według książki Beaty Andrzejczuk „**51 sposobów na pyszną zabawę dla dzieci i rodziców**”, Dom Wydawniczy RAFAEL, Kraków 2005)- zajęcia warsztatowe. ”
- Wręczenie rodzicom materiałów edukacyjnych - opisów gier i zabaw oraz dostępnej literatury.
- Indywidualne rozmowy z rodzicami uczniów, u których występują trudności i niepowodzenia szkolne.
- Ewaluacja.

Czerwiec

- **O zdrowie dbam.**
- Przedstawienie propozycji oceny końcoworocznej oraz sukcesów uczniów w konkursach szkolnych i międzyszkolnych.
- Prezentacja multimedialna dokumentująca uroczystości i imprezy klasowe i szkolne.
- Dopisywanie skojarzeń związanych z terminem *zdrowie*.
- Tworzenie piramidy zdrowia z gotowych elementów - praca w grupach.
- Prezentacja grup.
- Pogadanka na temat bezpieczeństwa dzieci podczas wakacyjnego wypoczynku.
- Podziękowanie rodzicom za całoroczną współpracę.

Klasa III

Wrzesień

- **Moje dziecko i ja jesteśmy w trzeciej klasie.**
- Zapoznanie rodziców z dokumentami szkoły i statutem, programem wychowawczym, programem profilaktycznym, zdrowotnym, wewnątrzszkolnym systemem oceniania.
- Przedstawienie rodzicom wymagań edukacyjnych dla klasy trzeciej.
- Omówienie podręczników do klasy trzeciej.
- Wybór trójki klasowej oraz przedstawiciela do Rady Rodziców.
- Włączanie rodziców w życie klasy i szkoły.
- Sprawy organizacyjne, komunikaty.
- Ewaluacja.

Listopad

- **Sukcesy i porażki – jak wspierać dziecko w osiągnięciu sukcesów, jak pomagać w pokonywaniu trudności szkolnych?**
- Wspomaganie umiejętności wychowawczych rodziców.
- Stworzenie sytuacji do refleksji nad nadmiernym obciążeniem dziecka dodatkowymi obowiązkami.
- Umożliwienie rodzicom wymiany doświadczeń związanych z wychowaniem dzieci.
- Uwrażliwienie rodziców na potrzeby dzieci.
- Omówienie osiągnięć w nauce.
- Indywidualne rozmowy z rodzicami uczniów potrzebujących wsparcia w nauce.

Styczeń

- **Samopoczucie dziecka w klasie i w szkole.**
- Uświadomienie rodzicom roli grupy rówieśniczej w życiu dziecka.
- Umożliwienie rodzicom wymiany doświadczeń wychowawczych.
- Podsumowanie półrocznej pracy dzieci w szkole.
- - omówienie osiągnięć w nauce
- - zapoznanie rodziców z oceną opisową za I półrocze
- - prezentacja prac uczniów
- Sprawy organizacyjne, komunikaty.
- Ewaluacja.
- Indywidualne rozmowy z rodzicami uczniów potrzebujących wsparcia w nauce.

Kwiecień

- **Media – zagrożenie czy źródło informacji.**
- Ustalenie zalet i wad telewizji, gier komputerowych, Internetu.
- Uświadomienie zagrożeń płynących z nieumiejętnego korzystania z mediów.
- Pokazanie ciekawych form spędzania wolnego czasu bez udziału mediów.
- Zachęcanie do aktywnego spędzania wolnego czasu.
- Omówienie karty osiągnięć edukacyjnych i prezentacja prac uczniów.
- Sprawy organizacyjne. Rozdanie rodzicom propozycji gier i zabaw.
- Ewaluacja.

Czerwiec

- **Klasa czwarta – trudny próg.**
- Zapoznanie rodziców z osiągnięciami uczniów w klasie trzeciej.
- Omówienie testów kompetencji po I etapie Edukacji.
- Zapoznanie rodziców z organizacją pracy szkolnej dziecka w klasie czwartej.
- Wskazanie sposobów pokonywania trudności związanych z przejściem do klasy czwartej.
- Stworzenie rodzicom możliwości wymiany doświadczeń wychowawczych.
- Omówienie realizacji planu wychowawczego.
- Sprawy organizacyjne, komunikaty.
- Ewaluacja.

Harmonogram współpracy z rodzicami uczniów **klas IV – VI**

Wrzesień – spotkanie organizacyjne

1. Zapoznanie rodziców z dokumentacją regulującą pracę szkoły:
  - a) Statutem Szkoły,
  - b) WSO i PSO,
  - c) Szkolnym Programem Profilaktycznym,
  - d) Programem Wychowawczym,
  - e) zestawem programów nauczania,
  - f) wymaganiami edukacyjnymi,
  - g) Szkolnym Programem Współpracy z Rodzicami
2. Zapoznanie z procedurami sprawdzianu zewnętrznego na koniec II etapu kształcenia i procedurami sprawdzianów wewnętrznych organizowanych przez szkołę.
3. Prezentacja multimedialna działań szkoły za rok ubiegły- „Rok w obiektywie”
4. Zapoznanie z ofertą zajęć pozalekcyjnych proponowanych uczniom przez szkołę.
5. Zaopiniowanie przedsięwzięć planowanych i realizowanych przez szkołę.
6. Terminarz spotkań rodziców z wychowawcą, dyżury nauczycieli i dyrektora szkoły.
7. Opracowanie planu współpracy wychowawcy z rodzicami.
8. Wybór Klasowej Rady Rodziców i przedstawiciela do Szkolnej Rady Rodziców.
9. Propozycje rodziców i wychowawcy dotyczące tematyki spotkań pedagogizujących na cały rok szkolny (do wyboru w miarę potrzeb).

10. Sprawy różne związane z pracą dydaktyczno- wychowawczą.

Listopad - spotkanie w ramach Dnia Otwartego

1. Przekazanie bieżących informacji dotyczących postępów w nauce i zachowaniu uczniów.
  - a) informacje o ewentualnym zagrożeniu oceną niedostateczną z poszczególnych przedmiotów i naganną z zachowania
2. Rozmowy indywidualne na temat potrzeby pomocy uczniowi w nauce.
3. Pedagogizacja rodziców- tematyka do wyboru wg bieżących potrzeb klasy.
4. Sprawy różne związane z pracą dydaktyczno- wychowawczą.
5. Spotkania indywidualne rodziców z nauczycielami poszczególnych przedmiotów dotyczące postępów uczniów w nauce.

Styczeń – spotkanie podsumowujące pracę w I semestrze

1. Zapoznanie rodziców z osiągnięciami uczniów z poszczególnych przedmiotów w I semestrze.
  - a) przedstawienie wyników klasyfikacji,
  - b) omówienie problemów wychowawczych,
2. Przedstawienie sukcesów uczniów i szkoły,
3. Pedagogizacja rodziców (wg potrzeb).
4. Sprawy różne związane z pracą dydaktyczno- wychowawczą.

Kwiecień - spotkanie w ramach Dnia Otwartego

1. Przekazanie bieżących informacji dotyczących postępów w nauce i zachowaniu uczniów.
  - a) informacje zagrożeniach oceną niedostateczną z poszczególnych przedmiotów i naganną z zachowania na koniec roku szkolnego,

- b) przypomnienie rodzicom procedur uzyskiwania wyższych ocen niż przewidywana z poszczególnych przedmiotów.
- 2. Rozmowy indywidualne na temat potrzeby pomocy uczniowi w nauce.
- 3. Pedagogizacja rodziców- tematyka do wyboru wg bieżących potrzeb klasy.
- 4. Sprawy różne związane z pracą dydaktyczno- wychowawczą.
- 5. Spotkania indywidualne rodziców z nauczycielami poszczególnych przedmiotów dotyczące postępów uczniów w nauce.

Maj - spotkanie podsumowujące całoroczną pracę zespołu klasowego i szkoły

- 1. Przekazanie bieżących informacji dotyczących zachowania uczniów i ich postępów w nauce oraz przewidywanych ocenach niedostatecznych z poszczególnych przedmiotów i ocenach nagannych z zachowania.
- 2. Analiza wyników sprawdzianów wewnętrznych i sprawdzianu zewnętrznego.
  - a) Ustalenie form pomocy uczniom poprawy wyników.
- 3. Podsumowanie całorocznej współpracy wychowawcy z rodzicami i ustalenie wniosków do pracy na przyszły rok.
- 4. Sprawy różne związane z pracą dydaktyczno- wychowawczą.

Przykładowa tematyka spotkań pedagogizujących (do wyboru w miarę potrzeb)

- 1. Jak pomóc dziecku w nauce?
- 2. Dziecko zdolne. Jak pomóc rozwijać jego zdolności?
- 3. Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym.
- 4. Rozwój psychiczny dzieci i młodzieży.
- 5. Wpływ umiejętności cichego czytania ze zrozumieniem na powodzenia dydaktyczne.
- 6. Jak budować pozytywne relacje ze swoim dzieckiem?
- 7. Bezpieczeństwo w drodze do i ze szkoły.
- 8. Jak radzić sobie w trudnych sytuacjach?
- 9. Zachowania agresywne, przeciwdziałanie agresji.
- 10. Jak być konsekwentnym wobec dziecka?
- 11. Stosowanie kar i nagród w systemie wychowawczym.

12. Czas wolny mojego dziecka.
13. Rodzina jako środowisko wychowawcze dziecka.
14. Rozpoznawanie zaburzeń emocjonalnych dziecka.
15. Przyczyny i skutki absencji uczniów w szkole.
16. Władza rodzicielska a autonomia dziecka.
17. Sztuka motywacji i pozytywnego myślenia.
18. Gry komputerowe – szansa czy zagrożenie?
19. Mini poradnik dla rodziców – chrońmy nasze dzieci przed uzależnieniami.
20. Styl życia a zachowania zdrowotne dzieci i młodzieży.
21. Rola drugiego śniadania w prawidłowym żywieniu dziecka.
22. Zaburzenia odżywiania wśród młodzieży.
23. Eurosieroctwo w Polsce jako problem rodziny.

X. PRZEWIDYWANE EFEKTY WSPÓŁPRACY

Realizacja celów zawartych w programie współpracy z rodzicami pozwoli na:

- ✚ budowanie właściwych relacji na płaszczyźnie szkoła – dom;
- ✚ budowanie więzi emocjonalnych i wzajemnego zaufania;
- ✚ kształtowanie pozytywnych postaw w stosunku do szkoły;
- ✚ ujednolicenie oddziaływań wychowawczych
- ✚ poznanie warunków domowych i sytuacji rodzinnej ucznia;
- ✚ podniesienie świadomości edukacyjnej rodziców;
- ✚ zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców;
- ✚ inicjowanie działalności społecznej na rzecz szkoły;
- ✚ pozyskiwanie funduszy na potrzeby klasy i szkoły
- ✚ zaangażowanie rodziców w poprawę bazy materialnej szkoły
- ✚ wzbogacenie oferty zajęć pozalekcyjnych
- ✚ większe zaangażowanie rodziców w życie szkoły;
- ✚ współtworzenie i podtrzymywanie tradycji szkoły
- ✚ zadowolenie rodziców z pracy szkoły
- ✚ zainteresowanie się rodziców problemami szkoły;
- ✚ podniesienie efektywności pracy szkoły;
- ✚ harmonijny rozwój dziecka;

- ✚ lepsze poznanie dziecka i jego możliwości rozwojowych i edukacyjnych
- ✚ budowanie relacji w grupie rodziców
- ✚ integrację wszystkich podmiotów szkoły;
- ✚ zacieśnienie więzi emocjonalnej pomiędzy członkami rodziny;
- ✚ wzrost wśród rodziców poczucia odpowiedzialności za efekty wspólnych działań.

XI. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

Aby zrealizować zakładane cele należy:

- rozpoznać sytuację rodzinną uczniów i dostosować ofertę szkoły do warunków środowiskowych;
- systematycznie diagnozować potrzeby i oczekiwania rodziców i organizować środowisko szkolne sprzyjające współpracy;
- ściśle i aktywnie współdziałać z instytucjami wspomagającymi szkołę (Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Policją, Sądem, ośrodkami kultury);
- organizować spotkania edukacyjne dla rodziców podnoszące ich kompetencje wychowawcze;
- systematycznie monitorować realizację programu współpracy z rodzicami i modyfikować program w miarę potrzeb i wnoszonych uwag.

Przy realizacji programu zastosowane będą następujące metody i formy pracy:

Metody:

- dialogowe: rozmowy, dyskusje;
- problemowe: wspólne poszukiwanie rozwiązań problemów;
- podające: przekaz informacji, referaty, artykuły;
- eksponujące: zajęcia otwarte, imprezy, uroczystości;
- praktyczne: warsztat;
- multimedialne: prezentacje, filmy, tablica interaktywna;

Formy:

- spotkania robocze;
- spotkania okolicznościowe i integracyjne;
- spotkania tematyczne dotyczące pedagogizacji rodziców;
- kontakty indywidualne bezpośrednie, telefoniczne i korespondencyjne

- wyjazdy integracyjne;
- tablica informacyjna dla rodziców, strona internetowa szkoły;
- publikacje nauczycieli i rodziców w szkolnym biuletynie ZNAK CZASU

Ważnym ogniwem we współpracy jest nauczyciel, jego postawa, zaangażowanie i kompetencje psychologiczno-pedagogiczne.

XII. EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji będzie ocena przebiegu i efektów współpracy z rodzicami oraz podjęcie ewentualnych działań służących doskonaleniu tej współpracy. Ewaluacja programu zostanie dokonana raz w roku przez wychowawcę klasy we współpracy z pedagogiem szkolnym. Ewaluacji będą podlegały cztery obszary współpracy: wychowanie, opieka, dydaktyka, organizacja i zarządzanie.

Wnioski dotyczące efektów współpracy z rodzicami i wnioski do dalszej pracy nauczyciel – wychowawca przedstawi dla pedagoga szkolnego.

Ewaluacji programu dokona również przewodniczący Rady Rodziców i wnioski z ewaluacji przedstawi na spotkaniu Rady Rodziców w miesiącu wrześniu.

XIII. MATERIAŁY POMOCNICZE

JAK WŁAŚCIWIE PRZYGOTOWAĆ SPOTKANIE Z RODZICAMI

Kontakty nauczycieli z rodzicami od lat są bardzo sformalizowane. Standardowy przebieg takich spotkań zwanych **wywiadówkami** wygląda następująco: najpierw komunikaty dyrektora i innych ważnych szkolnych osobistości, następnie wręczenie wystraszonemu rodzicom kartek z ocenami, potem głównie krytyczne uwagi o uczniach i na zakończenie prośba o wpłaty na różne cele. Cisza, opuszczone głowy, brak chętnych do trójki klasowej to obrazek dobrze znany każdemu nauczycielowi. Rodzice po takim spotkaniu są sfrustrowani, zniechęceni, rozczarowani, a przecież przyszli do szkoły z nadzieją, że uzyskają na wywiadówce rzetelną informację o postępach dziecka, poradzą się, gdzie szukać pomocy w przypadku niepowodzeń, dowiedzą, co robić, gdy dziecko ma kłopoty.

Zastanawiające, dlaczego bezpowrotnie marnowana jest świetna okazja, aby lepiej się poznać, wymienić poglądy, opracować niezwykle ważną w procesie wychowania, wspólną koncepcję postępowania w określonych sprawach? Jak uaktywnić rodziców, co zrobić, aby **wywiadówki** spełniały właściwą rolę? Odpowiedź jest prosta. Należy przeprowadzać je w sposób przemyślany i starannie zaplanowany, tzn.:

- **Jasno określić cel i charakter spotkania**
- **Ustalić temat, zaplanować szczegółowy porządek**
- **Trafnie dobrać treści, które mają być omawiane**
- **Przygotować odpowiednie materiały**
- **Sprawnie prowadzić zebranie**
- **Pomyśleć o dodatkowych atrakcjach**

Cel spotkania powinien być zrozumiały i konkretny, np.: "Zapoznanie rodziców z planem pracy dydaktyczno - wychowawczej szkoły", "Poinformowanie rodziców o najczęściej występujących w klasie (szkole) przyczynach trudności wychowawczych i sposobach ich przezwyciężania", "Pomoc dziecku w przekroczeniu progu klasy czwartej - wykład pedagoga szkolnego i dyskusja".

Na ogół w czasie jednej wywiadówki nauczyciel realizuje wiele celów łącznie, dlatego niezbędne jest ustalenie hierarchii ich ważności. Najczęściej główne miejsce spotkania zajmują informacje o słabych wynikach w nauce i frekwencji, ważniejszą rzeczą wydaje się jednak próba ustalenia przyczyn osiągniętego stanu i poszukiwanie sposobów przezwyciężania trudności. Tak więc za główny cel zebrania wypadałoby przyjąć nie "poinformowanie o wynikach", a np. "ocena sytuacji w nauczaniu czy wychowaniu w klasie". Informacja o wynikach jest wtedy celem pośrednim, a nie głównym.

Jeżeli mamy już określony cel wywiadówki, przechodzimy do **tematu i porządku** spotkania. Temat i program podajemy uczestnikom wcześniej. Dzięki temu wiedzą oni, na czym mają koncentrować uwagę, w jakich sprawach i kiedy mają zabrać głos, co będzie na zebraniu ustalane lub wyjaśniane. Dobrze, gdy mamy przed sobą plan spotkania - pomoże to uniknąć niebezpieczeństwa "zajmowania się wszystkim naraz", zapobiegnie rozpraszeniu uwagi na nieistotnych szczegółach, wyrobi pożyteczne nawyki organizacyjne.

Następny etap to trafne **dobranie treści** - zaplanować dużo czy mało, omówić rzeczy wyczerpująco, czy jedynie zasygnalizować? Co przekazać, co pominąć jako nieistotne? Przy podejmowaniu takich decyzji trzeba przewidzieć oczekiwania rodziców, uwzględnić ich zainteresowania, poziom intelektualny, specyfikę środowiska. Są jednak takie informacje, które przekazać należy, niezależnie od tego kim rodzice są z zawodu i wykształcenia, np.: jaka jest w szkole organizacja zajęć, jakie są wymagania stawiane przez szkołę, jaki obowiązuje program wychowawczy, z kim i jak mogą się kontaktować w określonych sprawach, itp. Dobrze jest w programie wywiadówki zarezerwować miejsce na krótką pogadankę na najbardziej aktualne tematy wychowawcze prowadzoną przez nauczyciela lub zaproszonego specjalistę. Można zaplanować potem krótką dyskusję, umożliwić zadanie pytań.

Doświadczony nauczyciel dopuszcza rodziców do głosu zawsze, gdy tylko istnieje ku temu sposobność, umie wysłuchać uwag, życzeń, sugestii, pomysłów. Należy pamiętać, że nie wolno traktować rodziców jak ludzi, którzy o wychowaniu nic nie wiedzą. Wypadałoby starać się zrozumieć ich racje, próbować je uwzględnić w celu ustalenia wspólnego i jednolitego frontu oddziaływania wychowawczego.

Warto już na pierwszym spotkaniu w roku szkolnym ustalić ogólne zasady współpracy rodziców ze szkołą, formę kontaktów, sposoby komunikowania się. Niektóre problemy mogą być rozstrzygane korespondencyjnie, inne telefonicznie. W ten sposób nauczyciel ochroni swój czas przed licznymi i często zbyt częstymi wizytami rodziców. Oczywiście w sprawach wyjątkowych musi być do dyspozycji zawsze. Organizując spotkania z rodzicami koniecznie należy zadbać o to, aby zamienić klasę lekcyjną w miejsce spotkania ludzi dorosłych i równych sobie. Ławki najlepiej ustawić w podkowę i usiąść obok rodziców, a nie za biurkiem.

Zawsze mile są widziane "atrakcje" typu: słone paluszki, ciasteczka, jakieś napoje. Doskonałe rezultaty daje zorganizowanie wystawy prac dzieci, pokazanie rodzicom teczek z gromadzonymi przez cały rok testami, klasówkami, sprawdzianami uczniów, rozdanie zeszytów przedmiotowych.

Atrakcją każdej wywiadówki będzie na pewno popis młodych artystów - pouczające przedstawienie pokazywane wcześniej na apelu, kilka wierszyków lub dowcipna scenka. Rodzice to uwielbiają. a zakończenie kilka rad, jak przekazywać informacje o ocenach. Najlepiej, gdy wychowawca wypisze na odpowiednich kartkach oceny, frekwencję, uwagi o zachowaniu (wzory są dostępne w każdym szkolnym sekretariacie). Rodzice będą poinformowani w dyskretny sposób o ważnych sprawach, zorientują się, o co zapytać, co i z kim wyjaśnić. Porównując kartki z różnych okresów uzyskają pełniejszy obraz postępów swojego dziecka. Przygotowanie indywidualnych kartek pozwoli nauczycielowi ograniczyć się do syntetycznego omówienia wyników klasyfikacji, ewentualnie wyróżnić najlepszych uczniów. Uwagi negatywne przekazywać należy zawsze w indywidualnych rozmowach. Powodzenia!

Wykorzystano:

1. Just M., Kto ma większą tremę?, „Życie Szkoły”, 2009, nr 8, s. 52-55.
2. Słowikowska T., Spotkania z rodzicami, „Wszystko dla Szkoły”, 2007, nr 12, s. 11-14.

Ankieta ewaluacyjna

OCENA SPOTKANIA KLASOWEGO

Szanowni Państwo!

Uprzejmie proszę o wyrażenie opinii na temat naszych spotkań klasowych. Dzięki temu będę mogła usprawnić ich przebieg i dostosować do Państwa oczekiwań. Proszę podkreślić wybraną odpowiedź.

1. Czy odpowiada Państwu dotychczasowa forma spotkań?

- a. tak
- b. nie

2. Liczba spotkań klasowych jest:

- a. wystarczająca
- b. za mała
- c. za duża

3. Czas trwania spotkania był:

- a. odpowiedni
- b. za krótki
- c. za długi

4. Godzina rozpoczęcia spotkania była:

- a. odpowiednia
- b. za wczesna
- c. za późna
- d. proponuję.....

5. Informacja o postępach dziecka jest:

- a. wystarczająca
- b. za ogólna
- c. za szczegółowa

6. Jakie zmiany chcieliby Państwo wprowadzić w organizacji spotkań?

.....
.....
.....
.....
.....

CZYM JEST WYWIADÓWKA DLA RODZICÓW I NAUCZYCIELI?

Niemal wszyscy rodzice, którzy idąc na wywiadówkę czy na dzień otwarty – przekraczają próg szkoły czując nieprzyjemny dreszcz na plecach. Dlaczego słowo „wywiadówka” wywołuje w nas tyle negatywnych emocji?

Przecież powinniśmy chętnie dowiadywać się jakie postępy robi nasze dziecko, jak radzi sobie z wymaganiami szkolnymi, jak układa się jego życie w rówieśniczej społeczności?. Powinniśmy wymienić się z wychowawcą spostrzeżeniami na temat cech, umiejętności i ostatnich osiągnięć naszego dziecka, a jego ucznia, oraz ustalić jak możemy współdziałać, żeby były jak największe. A okazuje się, że jest inaczej. Niestety, wywiadówka na ogół nie jest dla rodziców miłym spotkaniem, podczas którego życzliwy nauczyciel powie coś dobrego o każdym dziecku (jeśli trzeba, także i coś niezbyt pochlebnego) oraz pochwali się osiągnięciami swojej klasy. Wywiadówka nie jest też (a powinna być !) okazją do spokojnej, rzeczowej rozmowy o pracy poszczególnych uczniów i jej wynikach, o życiu klasowej społeczności. Wywiadówka to najczęściej nie kończące się narzekania na uczniów: że nie uczą się, nie odrabiają lekcji, zachowują się skandalicznie, mają fatalne stopnie, ściągają, szaleją na przerwach, są beczelni, nieobowiązkowi, źle wychowani, leniwi i nie wiadomo, czym to wszystko się skończy.

Co się dzieje na wywiadówce?

- Za katedrą siedzi sfrustrowany nauczyciel, któremu w jego ciężkiej pracy zawsze towarzyszy poczucie, że jest niedoceniony, że jest niedoceniony, przemęczony, źle wynagradzany i ciągle krytykowany.
- W ławkach „kulą się” rodzic- wstydzący się za swoje dzieci i wpędzani w poczucie winy za swoją pedagogiczną nieudolność.
- Obie strony obawiają się jedna drugiej i przyjmują postawę obronną w oczekiwaniu na atak. I wcale nie chcą słuchać siebie wzajemnie, współpracować lub przynajmniej zastanowić się jak to zrobić dla dobra dzieci.
- Zarówno rodzice jak i nauczyciele mają podobną strategię: chcą wyjść z tej konfrontacji obronną ręką.

Skutek jest taki, że większość rodziców wychodzi z wywiadówki z negatywnym obrazem własnego dziecka, zdruzgotana jego nieuctwem i krytycznym zachowaniem, z czarną wizją jego edukacyjnej i życiowej przyszłości. Rodzice czują z jednej strony bezradni, a z drugiej- zagniewani na swoje dziecko. Wracają do domu i odreagowują wywiadówkowy stres na „winowajcy”, czyli na dziecku.

WYWIADÓWKOWY DEKALOG RODZICA

1. Bądź poinformowany.

Interesuj się szkolnymi losami dziecka przez cały rok. Jeśli będziesz wiedział co się dzieje w klasie, jakie twoja pociecha ma stopnie, jakie trudności sukcesy i wybryki, będziesz znał z jej opowiadań nauczycieli, nie dasz się zaskoczyć lawiną zarzutów na wywiadówce. Uwaga nie wypytuj dziecka „, co tam w szkole” bo przestanie ci cokolwiek mówić. Raczej słuchaj uważnie co sam chce ci powiedzieć. Przed wyjściem na wywiadówkę zapytaj go czy jest coś, o czym powinienes wiedzieć i czego możesz się spodziewać.

2. Przygotuj sobie pytania dla nauczyciela.

Jeśli uważasz, że coś wymaga omówienia z wychowawcą , zrób sobie notatki przed zebraniem. Dzięki nim o niczym nie zapomnisz i nie wyjdiesz z poczuciem zmarnowanego czasu.

3. Unikaj uprzedzeń.

Nawet jeśli poprzednie wywiadówki były mało owocne lub nieprzyjemne, to nie znaczy, że i tym razem musi tak być. Nie nastawiaj się też negatywnie do nauczyciela. Jeśli rodzice będą mili i skłonni do współpracy, nauczyciel także odpowie tym samym.

4. Nie traktuj nauczyciela jak przeciwnika.

Nie zachowuj się tak, jakbyś musiał się bronić i opierać kolejne zarzuty . To zebranie rodzicielskie, a nie bitwa. Jeśli od razu zaczniesz atakować, będziesz napastliwy, agresywny, nie dojdiesz do niczego, a możesz narazić się nauczycielowi, co może odbić się na twoim dziecku. Wysłuchaj nauczyciela spokojnie, uśmiechnij się do niego, a potem przedstaw swoje stanowisko.

5. Zawsze solidaryzuj się z dzieckiem.

W rozmowie z wychowawcą stawaj zawsze po stronie swojej pociechy, nawet jeśli sam widzisz, że nie jest ona bez winy. Zawsze broń dziecka, ale nie w ten sposób, że będziesz kwestionował relację, czy opinię nauczyciela lub oskarżał innych uczniów. Mów o swoim dziecku jak najwięcej dobrego, podkreślaj jego zalety, akcentuj, że pracuje i stara się. Daj do zrozumienia wychowawcy, że jego uczeń to jednocześnie twoje dziecko, kochane i akceptowane, a szkolne oceny- jakkolwiek ważne nie są dla ciebie głównym miernikiem wartości twojego potomka.. Podkreślaj, że jesteś dumny z dziecka, a korekty wymagają tylko niektóre jego zachowania. Obiecuj, że porozmawiasz z synem lub z córką o problemach zgłoszonych przez nauczyciela.

6. Nigdy nie skarż na swoje dziecko.

Nie skarż się że jesteś już bezradny i sam nie wierz, jak wpłynąć na potomka, nie mów, że sam masz z nim kłopoty wychowawcze. Jest to po pierwsze, nielojalne wobec córki czy syna, a po drugie może zostać wykorzystane przeciwko niemu. Uczeń może kiedyś usłyszeć od nauczyciela: „,Nawet twoja matka powiedziała, że jesteś patentowanym leniem”. Poczucie się wówczas zdradzone i bez rade wobec zmywy dorosłych. Wtedy szkoła i dom staną się jego przeciwnikami, a to może przynieść opłakane skutki.

7. Nie dopuść do mieszania kompetencji.

Nie obiecuj, że sam dopilnujesz odrabiania lekcji, że będziesz sprawdzał, czy dziecko zawsze nosi farby na plastykę, a tenisówki na wychowanie fizyczne. Nauka to sfera odpowiedzialności ucznia, a wychowanie szkolne to domena nauczyciela. Nie zgadzaj się, jeśli nauczyciel chce rzucić na ciebie swoje zadania. To nie ty masz powtarzać z dzieckiem materiał, sprawdzić, żeby dobrze zachowywało się na przerwach i spokojnie siedziało w ławce na nudnej lekcji. Od tego jest nauczyciel i to on jest fachowcem. Nie rewanżuj się krytykowaniem nauczycieli, ale wychowawcy jasno daj do zrozumienia, że złe oceny czy kłopoty z dyscypliną w szkole to przede wszystkim problem pedagogów.

8. Domagaj się także pochwał.

Nie zgadzaj się, żeby wypowiedź nauczyciela o twoim dziecku czy o całej klasie sprowadzała się wyłącznie do narzekania. Zapytaj wychowawcę, co dobrego może powiedzieć o swojej klasie. Niestety nauczyciele często uważają, że jeśli uczniowie są przygotowani do lekcji, zdyscyplinowani, koleżeńscy i aktywni to nie ma o czym mówić, bo przecież to normalne-tak być powinno. Przypomnijcie, że pochwała jest dobrą motywacją do pracy.

9. Nie wdawaj się w spory z innymi rodzicami.

Niekiedy rodzic oskarżonego przez wychowawcę dziecka próbuje bronić się, szukając współwinnych i atakując rodziców innych uczniów. Wywiadówka zmienia się wtedy w kłótnie i nic pozytywnego z tego nie wynika. Może to tylko pogorszyć stosunki koleżeńskie. Nie musisz odpiierać zarzutów innego rodzica. Porozmawiaj z nim w cztery oczy albo powiedz tylko, że jesteś innego zdania.

10. Nie odgrywaj się na dziecku.

Po powrocie do domu oszczędź dziecku złości, goryczy i kar. Nie relacjonuj całego przebiegu zebrania, nie krytykuj nauczyciela ani innych rodziców. To było zebranie dorosłych, a nie uczniów. Spokojnie opowiedz dziecku o tym, co dotyczy jego osoby: co trzeba poprawić, jakie zachowania należy zmienić. Zapewnij, że wierzysz w swoją pociechę oraz, że jesteś gotów do pomocy. Niech dziecko poczuje sojusznika w mamie i tacie. To mobilizuje bardziej niż nauczycielskie groźby.

KONTRAKT Z RODZICAMI

Ideą powstania kontraktu jest skoordynowanie działań szkoły i rodziców, w celu osiągnięcia pożądaných efektów wychowawczych i pedagogicznych.

1. Problemy wychowawcze klasy powinny być rozwiązywane wspólnie w atmosferze wzajemnego szacunku, pamiętając o dobru dziecka.
2. Rodzice wspierają działania wychowawców i nauczycieli.
3. Rodzic lub opiekun jest zobowiązany do regularnego kontaktu ze szkołą i przestrzegania wyznaczonych terminów zebrań rodzicielskich, ze względu na dobro procesu edukacyjnego i wychowawczego dziecka.
4. W przypadku nieobecności rodzica / opiekuna na zebraniu zobowiązany jest on do skontaktowania się z wychowawcą w przeciągu tygodnia od terminu odbytego spotkania w formie ustalonej z wychowawcą.
5. Wychowawca wraz z rodzicami ustala formy dodatkowego kontaktowania się (telefony, konsultacje, Internet). Termin indywidualnego spotkania należy dostosować tak, aby nie kolidował on z obowiązkami zawodowymi nauczyciela.
6. Nieobecność na zebraniach rodziców jest równoznaczna z wyrażeniem zgody na decyzje na nim podjęte.
7. W przypadku gdy rodzice / opiekunowie dwukrotnie (pod rząd) nie biorą udziału w zebraniu z rodzicami i nie skontaktują się z wychowawcą, wychowawca zobowiązany jest do pisemnego wezwania rodzica / opiekuna do szkoły.
8. Rodzic jest informowany na pierwszym zebraniu o treści podstawowych dokumentów szkoły (statut, WSO, karta oceny zachowania) oraz harmonogramie zebrań z rodzicami w danym roku szkolnym.
9. Rodzice mają prawo zapoznać się z wymaganiami edukacyjnymi i kryteriami oceniania z danego przedmiotu oraz z zachowania; odpowiednia dokumentacja dostępna jest w bibliotece szkolnej.
10. Rodzice mają możliwość współtworzenia planu wychowawczego szkoły/klasy i uczestniczenia w lekcjach wychowawczych.
11. Rodzic powinien mieć wpływ na przygotowanie ucznia do zajęć edukacyjnych:
  - a) przygotowanie do lekcji (przynoszenie książek, zeszytów, przyborów),
  - b) schludny, adekwatny do sytuacji ubiór (zajęcia, apele) zgodnie z zapisem w statucie szkoły.
12. W przypadku uczniów gimnazjum rodzic zobowiązany jest do zakupu obowiązującego w szkole mundurka i dopilnowania, aby dziecko przychodziło w nim do szkoły.
13. W czasie zajęć edukacyjnych uczeń ma zakaz używania telefonów komórkowych oraz urządzeń nagrywających i odtwarzających.
14. W przypadku naruszenia w/w zasad nauczyciel ma prawo do zabrania wyłączzonego sprzętu i przekazania go do depozytu, a rodzic zobowiązany jest do odebrania go w następnym dniu .
15. Wychowawca zobowiązany jest do systematycznego gromadzenia usprawiedliwień lekarskich i od rodziców w zeszycie / segregatorze i poddawanie ich weryfikacji w trakcie zebrań lub indywidualnych kontaktów z rodzicami.
16. Opiekun powinien także wcześniej powiadomić pisemnie wychowawcę o planowanej nieobecności ucznia (np. wizyta u lekarza, wyjazd).
17. Zwolnienie ucznia z zajęć lekcyjnych powinno być przez rodziców potwierdzone pisemnie.

18. Na usprawiedliwienia wychowawca czeka 7 dni od momentu powrotu ucznia do szkoły. Po tym terminie usprawiedliwienia nie są uwzględniane. Rodzice muszą wpisywać dokładny termin usprawiedliwianej nieobecności ucznia.
19. Nauczyciele wspierają rodziców i uczniów w kontaktach z różnymi instytucjami (np. PPP, doradztwo zawodowe).
20. Rodzice mają obowiązek aktualizacji danych osobowych ucznia.
21. Zwolnienie z zajęć religii następuje po wypełnieniu deklaracji przez rodziców. Uczniowie nieuczęszczający na lekcje religii muszą przebywać w tym czasie w świetlicy szkolnej (gimnazjaliści) lub w czytelnicy (licealiści).
22. Zwolnień z zajęć wychowania fizycznego udziela dyrektor szkoły na podstawie orzeczenia lekarskiego. Uczniowie niećwiczący przebywają pod opieką nauczyciela wychowania fizycznego.
23. Udział uczniów w zajęciach wyrównawczych następuje po podpisaniu zgody przez rodziców. Pisemna zgoda rodziców obliguje ucznia do obowiązkowego udziału w tych zajęciach.
24. W przypadku braku kontaktu z rodzicami (opiekunami) podjęte zostaną środki dyscyplinarne zgodnie z obowiązującymi przepisami.
25. Na początku każdego roku szkolnego rodzice / opiekunowie pisemnie potwierdzają zapoznanie się z kontraktem i tym samym zobowiązują się do przestrzegania jego zapisów.

KONTRAKT Z RODZICAMI

RODZICE

- Ściśle współpracują z wychowawcą klasy.
- Aktywnie włączają się w życie klasy.
- Uczestniczą w zajęciach edukacyjnych
- Wspólnie organizują czas wolny dziecka.
- Współpracują ze szkołą podczas realizacji zajęć pozalekcyjnych.
- Wspomagają szkołę w tworzeniu warunków do nauki.

NAUCZYCIEL

- Znosi bariery komunikacyjne w relacjach nauczyciel-rodzice.
- Podaje fakty, nie ocenia, nie uogólnia.
- Podkreśla w rozmowie mocne strony dziecka, zauważa nawet najmniejsze osiągnięcia.
- Jednoznacznie określa, czego oczekuje od dziecka i rodzica.
- Stwarza rodzicowi możliwość wypowiedzenia swojej opinii.
- Traktuje rodziców z szacunkiem i życzliwością.
- Integruje rodziców, skupia ich wokół realizacji wspólnych celów.

PROŚBY UCZNIĄ DO RODZICA I NAUCZYCIELA CZYLI ALFABET DOBREGO WYCHOWAWCY

Dobry wychowawca powinien dążyć do tego, aby być dla swojego wychowanka opiekunem, przewodnikiem, autorytetem. Dobry wychowawca pracuje nad samym sobą, bowiem rosną oczekiwania wychowanków względem jego osoby. Wychowankowie proszą:

- **Akceptuj** mnie takim, jakim jestem.
- **Bądź** sprawiedliwy.
- **Chwal** mnie często, kiedy na to zasługuję.
- **Daj** mi swoją wiedzę i serce.
- **Entuzjazm** i zapał niech ci przyświeca w tym, co robisz.
- **Fajnie**, gdy się często uśmiechasz.
- **Godzinami** mogę z tobą rozmawiać.
- **Hamuj** swoją złość.
- **Integruj** się ze mną.
- **Jesteś** super!
- **Kochaj**, a jednocześnie wymagaj.
- **Lubię**, gdy mnie doceniasz.
- **Ładnie** się uśmiechaj.
- **Miej** dla mnie czas.
- **Nie denerwuj** się.
- **Otwieraj** swoje serce na moje potrzeby.
- **Pomagaj** mi w trudnych sytuacjach.
- **Razem** ze mną ciesz się moimi sukcesami.
- **Spokojem** i cierpliwością dużo zdołałeś.
- **Traktuj** mnie poważnie.
- **Ucz** mnie efektywnie.
- **Wymagając** od innych, zacznij od siebie.
- **Zdobądź** moje zaufanie.
- **Życie** – tego mnie uczysz.

JAK BYĆ SKUTECZNYM RODZICEM?

Oto kilka rad dla rodziców, którzy borykają się z nieokiełznaną naturą swoich dzieci:

- ❖ Raczej ucz niż karz. Dzieci w każdym wieku robią głupie lub złe rzeczy przede wszystkim dlatego, że nie wiedzą lub nie umieją nic lepszego zrobić w danej sytuacji.
- ❖ Nie szczędź miłych słów. Słowa nie kosztują wiele, a są chlebem dla duszy. Choć rozrzutność jest równie szkodliwa jak skąpstwo, miłych słów lepiej nie oszczędzać. Mów dziecku, że je kochasz; mów mu, dlaczego je lubisz.
- ❖ Dialog – tak, monolog – nie. Jeśli prowadzisz monolog, oszczędzaj język. Inaczej dziecko zacznie udawać głuchego. Czasem wystarczą dwa zdania, by powiedzieć to, co jest najważniejsze.
- ❖ Nie psuj dziecka, dając mu wszystko, o co poprosi. Niektórymi prośbami wystawia cię jedynie na próbę.
- ❖ Odpowiadaj, gdy syn lub córka stawia ci pytania. Jeśli nie będziesz ich słuchać, przestaną z tobą rozmawiać.
- ❖ Gdy twoje dziecko wykształca złe nawyki – ingeruj. Im wcześniej, tym lepiej.
- ❖ Daj dziecku zauważyć, że masz swoje niedoskonałości jesteś omylnym człowiekiem. To uczy akceptacji. Przyznanie się do błędu wzbudza w dziecku niezwykłą serdeczność.
- ❖ Jeśli poświęcisz dziecku choćby 40 minut dziennie tylko dla niego – będzie pewne, że je kochasz. Tobie będzie wtedy łatwiej je wychowywać. Dzieci chcą słuchać rodziców, którzy są dla nich dobrzy! Ale:
- ❖ Jeśli to konieczne postępuj z dzieckiem twardo i zdecydowanie. To daje poczucie bezpieczeństwa i pewność, że można się wesprzeć na rodzicu.
- ❖ Pozwól dziecku na doświadczenie konsekwencji tego, co robi – zarówno przyjemnych, jak i przykrych.. Aby się dobrze rozwijać, potrzebne są doświadczenia bolesne. Bez nich dzieci stają się słabe, nieodporne.
- ❖ Uważaj na obietnice; niech nie będą pochopne. Dziecko będzie zawiedzione, jeśli ich później nie dotrzymasz.
- ❖ Pozwól dziecku na eksperymentowanie i ciekawość – to rozwija.
- ❖ Dawaj dziecku więcej nagród niż kar.

Wykorzystano:

1. Florkowski M., Jak być skutecznym rodzicem?, „Wszystko dla Szkoły”, 2011, nr 1, s. 6.
2. Drallewska – Biesiada T., Metody aktywizujące na zebraniach z rodzicami, „Wychowawca”, 2005, nr 9, s. 18-19.

„PRZYKAZANIA” DLA RODZICA DZIECKA Z PIERWSZEJ KLASY

- Nie strasz szkołą! Rozmawiaj o szkole. Ona i tak jest stresująca.
- Wspieraj, ale nie wyręczaj! Pomóż dziecku w dostosowaniu się do wymogów szkolnych, w tworzeniu nawyków, budowaniu samodzielności.
- Schowaj swoje ambicje do kieszeni! Dziecko nie jest tobą! Zwyczajnie mu zaufaj.
- Zrozum! Malec idzie do szkoły, by się uczyć, a nie po to, by od samego początku być we wszystkim najlepszy. Wczuj się w jego położenie.
- Bądź cierpliwy! Dziecko odreagowuje stres szkolny, a marudzenie, grymasy i kapryśnienie są tylko wyrazem chwilowego obniżenia nastroju, a nie złej woli. Dziecko też ma prawo być zmęczone.
- Mądrze motywuj! Doceniaj osiągnięcia. I nie pytaj wiecznie o pracę domową!
- Kochaj i akceptuj! Bezwarunkowo i zawsze – twoje dziecko musi czuć się przy tobie bezpiecznie.
- Szkoła twojego dziecka jest zupełnie inną szkołą niż twoja! Cóż – czasy się zmieniają...

Wykorzystano:

1. Gorczońska A., Zebranie z rodzicami uczniów rozpoczynających naukę w klasie pierwszej, „Wychowawca”, 2005, nr 9, s. 20-21.
2. Just M. Kto ma większą tremę?, „Życie Szkoły”, 2009, nr 8, s. 52-55.

DZIECKO, RODZINA, SZKOŁA CZYLI WYCHOWANIE

przysłowia, aforyzmy, sentencje

- Bez kary dziecka nie wychowasz.
- Bieda bez dzieci, bieda i z dziećmi.
- Bodajbyś cudze dzieci uczył.
- Dzieci i ryby głosu nie mają.
- Dziecko uparte niewiele warte.
- Kto ma dziatki, ma i wydatki.
- Lepiej dzieciom dawać niż od dzieci brać.
- Małe dzieci – mały kłopot, duże dzieci – duży kłopot.
- Małe dzieci nie dają spać, duże dzieci nie dają żyć.
- Rodzicom i nauczycielom nie możemy równej oddać zapłaty.
- Z dobrych rodziców dobrzy potomkowie.
- Dobre wychowanie lepsze niż gotowe pieniądze.
- Wychowanie surowe czyni dzieci mocne i zdrowe.
- Dobre dziatki to skarb matki.
- Dobre dziecko słowem ukarzesz, złemu i kij nie pomoże.
- Gdyby dzieci wszystko miały, toby nigdy nie płakały.
- Kto dziecko chwali, ten matkę po sercu głaszcze.
- Małe dzieci piszczą, a duże niszczą.
- Pamiętajcie drogie dziatki nie żartować z ojca, matki.
- Szczęściu swych dzieci zawadza, kto im zbyt mocno dogadza.
- Dzieci naśladują zazwyczaj wady i zalety rodziców.
- Dzieci są mostem do nieba.
- Dzieci są skrzydłami człowieka.
- Dziecko, które nie zna pieszczoty, nie uśmiecha się.
- Ile jesteś dłużny swoim rodzicom, wiesz dopiero wtedy, kiedy sam masz dziecko.
- Jeśli dzieciom dasz wolę, sam wleziesz niewolę.
- Jednej matki niejednakie dziatki.
- Błogosławieństwo rodziców buduje dzieciom domy.
- Gdy rodzina żyje w zgodzie, to jej bieda nie dobodzie.
- Paluszek i główka to szkolna wymówka.
- Szkoła każdemu otwarta.
- Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia.
- Żaden wiek nie jest za późny do nauki.
- Przykład najlepiej nauczy.
- Dorosły człowiek jest sumą własnego dzieciństwa.
- Czym skorupka za młodu nasiąknie, tym na starość trąci.
- Człowiek jest tym, czym go wychowanie przez dom i szkołę uczyni. (W. Dawid)
- Dla wszystkich – rodziców, nauczycieli i uczniów – szkoła jest wspólnotą, jest wielką rodziną wychowawczą. (ks. S. Chrobak)
- Ludzkość powinna dać dziecku to, co ma najlepszego. (Deklaracja Praw Człowieka)
- Każdy człowiek, także ten najmniejszy potrzebuje i szuka w życiu autorytetu. (B. Bartoszevska)

- Szkoła to miejsce, w którym rodzic znajduje kompletne wsparcie dla swoich działań. (B. Bartoszevska)
- Nawet najlepiej skonstruowany program wychowawczy nie może zastąpić rodziny. (B. Bartoszevska)
- Dla dobra dziecka konieczne staje się budowanie porozumienia szkoła – dom – środowisko. (B. Bartoszevska)
- Najlepsza lekcja to taka, o której ani nauczyciel, ani uczeń nie myślą, że była to lekcja. (K. Stróżyński)
- Powiedz dziecku, że jest dobre, że umie, że potrafi. (Janusz Korczak)
- Pomóżmy dzieciom, by każdy z nich stał się tym, kim stać się może. (J. Korczak)
- Pozwól dziecku błędzić i radośnie dążyć do poprawy. (J. Korczak)
- Kiedy śmieje się dziecko, śmieje się cały świat. (J. Korczak)
- Nie ma wychowania bez udziału dziecka. (Janusz Korczak)
- Dzieci to połowa ludzkości. (Janusz Korczak)
- Prawie zawsze rodzice wychowują dzieci na obraz i podobieństwo swoje. (J. I. Kraszewski)
- Istotą pracy pedagogicznej jest organizowanie szeroko pojętego doświadczenia dziecka. (R. Więckowski)
- Akceptuj swoje dziecko takim, jakim ono jest. Akceptacja jest podstawową zasadą mądrego wychowania (T. Biernat)
- Najważniejszą rzeczą jest, aby rodzice mogli nauczyć swoje dzieci, jak mają radzić sobie bez nich.(F. Clark)
- Edukacja i wychowanie mogą upadać nie tylko przez brak koncepcji ich reformowania, ale także pod ich nadmiarem. (Cz. Banach)
- Szkoła bez karności to jak młyn bez wody.(J. A. Komeński)
- Jedynym rozsądnym sposobem wychowania jest oddziaływanie własnym dobrym przykładem, a jeśli nie można inaczej – odstrasającym przykładem. (A. Einstein)
- Dzieci potrzebują ciepła i wielkiej miłości, żeby być ludźmi (P. Bosmans)
- Jak ty rodzicom, tak dzieci tobie.(Tales z Miletu)
- Mądrością dziecka jest ufność. (ks. Jan Twardowski)
- Prawdziwy nauczyciel powinien być zawsze najlepszym uczniem. (M. Gorki)
- Dzieci – najpiękniejsze kwiaty. (O. Wilde)
- Dzieci nie liczą czasu, toteż wystarcza im go na gruntowne obserwacje. (J. Basshart)
- Wychowanie to rzecz poważna; musi się w nim mieszać przykrość z przyjemnością. (Arystoteles)
- Troska o dziecko jest pierwszym i podstawowym sprawdzianem stosunku człowieka do człowieka. (Jan Paweł II)
- Dzieci najuważniej słuchają, kiedy mówi się nie do nich. (E. Roosevelt)
- Co należy zrobić po upadku? To, co robią dzieci: podnieść się. (A. Huxley)
- Tam, gdzie nie ma dzieci, brakuje nieba. (A. Ch. Swinburne)
- Ucz swoje dzieci milczeć, mówić nauczą się same. (B. Franklin)
- Okaż dziecku trochę miłości, a odbierzesz w zamian znacznie więcej. (J. Ruskin)
- Mielibyśmy doskonale wychowane dzieci, gdyby ich rodzice byli dobrze wychowani. (J. W. Goethe)
- Dzieci są wiecznie szczerze, nie wstydzą się prawdy. (B. Pasternak)
- Dziecko pragnie mieć psa, by go kochać, dorosły - by czuć się kochanym. (A. Majewski)
- Jedynie dzieci wiedzą, czego szukają.(A. de Saint-Exupery)

- Tylko dzieci potrafią zatknąć kij w piasku, uznać, że jest królową i obdarzyć go miłością. (A. de Saint-Exupery)
- Dzieci nie myślą ani o tym, co było, ani o tym, co będzie, ale cieszą się chwilą obecną, jak mało kto potrafi. (Vercors)
- Wychowanie całkowicie wyzwolone z autorytetu, tradycji i dogmatu, kończy się nihilizmem. (L. Kołakowski)
- Dzieciom czas płynie o wiele wolnie niż dorosłym. (P. Coelho)
- Życie - to okres czasu, którego jedną połowę zatruwają nam rodzice, a drugą dzieci. (Julian Tuwim)
- Wychowanie to przykład i miłość – nic więcej. (abp S. Nowak)
- Szczęśliwi, którzy nauczyli swoje dzieci cieszyć się małymi rzeczami. (J. Gattself)
- Ucz swoje dzieci kamienie gryźć. (Adalberg)
- Dzieci przynoszą wiele problemów, ale tymi problemami ożywiają życie rodziców. (H. Stierlin)
- Dziecko jest księgą, którą powinniśmy czytać, w której powinniśmy pisać. (P. Rosegger)
- Rodzice zaszczepiają swoim dzieciom nie swoją inteligencję, lecz swe namiętności. (Monteskiusz)
- W obecnych czasach dzieci wiedzą wprawdzie skąd przychodzi, za to ich rodzice nie wiedzą, dokąd idą. (R. Lembke)
- Brak ciepła w okresie dzieciństwa jest często powodem, że koloryt świata staje się ciemny. (A. Kępiński)
- Dziecko może nauczyć dorosłych trzech rzeczy: cieszyć się bez powodu, być ciągle czymś zajęty i domagać się ze wszystkich sił tego, czego się pragnie. (P. Coelho)
- Często dajemy swoim dzieciom, czego nam brakowało. (K. Douglas)
- Rodzice mają dziś za mało dzieci, dzieci zamało rodziców, ale wzajemnie mają się zupełnie dosyć. (J. Wejroch)
- Dzieci potrzebują miłości – szczególnie wtedy, gdy na nią nie zasługują. (H. D. Thoreau)
- Dzieci jak zegarki nie mogą być nakręcane. Trzeba im też dać czas na chodzenie. (F. Frobel)
- Czasem w pokoju pełnym prześlicznych zabawek dziecko może czuć się jak w więzieniu. (autor nieznany)
- Najlepszą rzeczą, jaką mogą zrobić rodzice, to dobrze wychować dzieci i pozwolić im wybrać własną drogę. (autor nieznany)

KODEKS SZKOŁY PRZYJAZNEJ RODZICOM

- 1. Rodzice z ufnością oddają szkole swój największy skarb. My - dyrekcja, nauczyciele i cały personel szkoły - wyrażamy wolę współpracy z rodzicami, tak aby wspólnie tworzyć najlepsze warunki rozwoju dzieci.
- 2. Będziemy starali się poznać oczekiwania rodziców. Są one dla nas wskazówką, jak organizować pracę szkoły. Zadowolenie rodziców jest miarą jakości naszej pracy.
- 3. Będziemy uważnie słuchali informacji rodziców o potrzebach ich dzieci i o warunkach, które będą najlepiej sprzyjały rozwojowi naszych uczniów.
- 4. Rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci. Będziemy się starali realizować program wychowawczy zgodny z wartościami uznawanymi w rodzinach naszych uczniów i akceptowany przez rodziców.
- 5. W trakcie pracy coraz lepiej poznajemy naszych uczniów. Będziemy rzetelnie i obiektywnie informować rodziców o postępach dzieci. Będziemy przekazywali rodzicom informacje o sukcesach ich dzieci. Nie ukrywamy żadnych problemów, omawiamy je z rodzicami po to, aby wspólnie lepiej je rozwiązywać.
- 6. Będziemy uprzejmi, życzliwi i delikatni. Wiemy, jak rodzice głęboko przeżywają zarówno sukcesy, jak i porażki swych dzieci.
- 7. Widzimy bardzo wiele miejsca dla współpracy z rodzicami. Chcemy, aby rodzice dobrze czuli się w szkole, znaleźli tu swoje miejsce, tworzyli grupę ludzi, którzy mają podobne problemy i mogą się wzajemnie wspierać.
- 8. Rodzice mają prawo wypowiedzenia się na temat wszystkich spraw dotyczących ich dzieci i szkoły!. Uwagi rodziców staną się dla nas wskazówką do stałej poprawy jakości naszej pracy.
- 9. Rodzice powinni znać i rozumieć program nauczania. Ich pomoc w nauce szkolnej i w odrabianiu pracy domowej przyczynia się do lepszych efektów uzyskiwanych przez dzieci.
- 10. Rodzice i nauczyciele mają wspólny cel: tworzenie warunków do jak najlepszego rozwoju uczniów. Współpraca jest warunkiem i drogą do sukcesu.

Irena Dzierzgowska

WSPÓŁPRACA SZKOŁY Z RODZICAMI

Zestawienie bibliograficzne w wyborze za lata 1999 - 2011

WYDAWNICTWA ZWARTE

- *Babiuch M., Jak współpracować z rodzicami "trudnych" uczniów, WSiP, Warszawa 2002.
- *Badora S., Czereddecka B., Marzec D., Rodzina i formy jej wspomagania, IMPULS, Kraków 2001.
- *Brzezińska A. I., Matejczuk J., Urbańska J., Zadowolenie rodzica z pracy przedszkola, „Wychowanie w Przedszkolu”, 2011 nr 8 s. 22-28.
- *Christopher C. J., Nauczyciel – rodzice: skuteczne porozumiewanie, przekł. z ang. Barosik J., Gdańskie Wyd. Psychol. 2004.
- *Dzierzgowska I., Rodzice w szkole, Wyd. CODN, Warszawa 1999.
- *Dzierzgowska I., Rękawek A., Wszystko o Radach Rodziców: niezbędnik Dyrektora, Wyd. 2 roz. Warszawa – Kraków, Wolters Kluwer Polska, 2008.
- *Gajewska G., Edukacja środowiskowa w przestrzeni życiowej dzieci i młodzieży, Akapit, Toruń 2002.
- *Mendel M., W poszukiwaniu partnerstwa rodziny, szkoły i gminy. Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2000.
- *Kawula S. (red.), Pedagogika społeczna, dokonania - aktualności - perspektywy, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2002.
- *Kozioł E., Współpraca szkoły z rodziną w świadomości nauczycieli i rodziców, W: Edukacja w przebiegu życia od dzieciństwa do starości, red. Kowalski M., Olczak A., IMPULS, Kraków 2010.
- *Lalak D., Rodzina i szkoła w systemie wychowania, [w:] Agresja w szkole: diagnoza i profilaktyka, red. M. Libiszowska-Żółtkowska, Centrum Doradztwa i Informacji Difin, Warszawa 2008.
- *Nowosad I., (red.) Nauczyciele i rodzice: współpraca w wychowaniu, Wyd. Szkoły Nauk Humanistycznych i Społecznych, Zielona Góra 2001.
- *Segiet W., Rodzice - nauczyciele - wzajemne stosunki i reprezentacje, Wyd. Książka i Wiedza, Poznań 1999.
- *Sokołowska-Dzioba T., Nauczyciel a współuczestnictwo rodziców w procesie edukacji dzieci, [w:] Edukacja prorodzinną, red. M. Chymuk, D. Topy, Wyd. Nauk. Akademii Pedagogicznej, Kraków 2002.
- *Waloszek D., Edukacyjne porozumienie nauczycieli i rodziców - wzajemność "brania" i "dawania", [w:] Pedagogika społeczna Polsce - między strategią a zaangażowaniem, T. 1 red. E. Górniewska - Zwolak, A. Radziejewicz-Winnicki, Katowice 1999.
- *Winiarski M., Rodzina - szkoła - środowisko lokalne, Wyd. IBE, Radom, Warszawa 2000.
- *Zyzik E. Współpraca szkoły z rodzicami dzieci sześciolatków oraz ze środowiskiem lokalnym, [w:] Dziecko sześciolatków w szkole: praca zbiorowa, red. J. Karczewska, M. Kwaśniewska, Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, Kielce 2009.
- *Żłobicki W., Rodzice i nauczyciele w edukacji wczesnoszkolnej, IMPULS, Kraków 2000.

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

- *Basińska A., Rodzina i szkoła, „Życie Szkoły”, 2008, nr 2, s.9-12.
- *Barankiewicz Z., Relacje szkoła- rodzina, „Problemy Opiekuńczo–Wychowawcze”, 2001, nr 6, s. 38–40.
- *Białek J., Nie tacy rodzice straszni, „Psychologia w Szkole”, 2005, nr 4, s. 21–27.
- *Białogórzec J., Dyskretnie, z szacunkiem i dla dobra dziecka „Psychologia w Szkole”, 2005, nr 4, s. 11–19.
- *Bierowska D., Rola nauczyciela w pedagogizacji rodziców, „Życie Szkoły”, 2002, nr 3, s. 143–149.
- *Błaszczyk K., Partycypacja nauczycieli i rodziców we współczesnej szkole, „Nowa Szkoła”, 2003, nr 8, s. 37–40.
- *Bober E., Jak nauczyciel powinien rozmawiać z rodzicami, żeby rodzice chcieli z nim rozmawiać, „Nowa Szkoła”, 2002, nr 10, s. 20–23.
- *Chaber-Dądela A., Jak nawiązać i rozwiązać współpracę z rodzicami, „Nowa Szkoła”, 2001, nr 3, s. 26–28.
- *Chabik E., Aktywizowanie rodziców do współpracy ze szkołą, "Wych. na co Dzień", 1999. nr 9, s 7-8.
- *Cholewińska G., Nie odtrącaj partnera, "Dyr. Szk.", 1999, nr 2, s. 23-25.
- *Dąbrowska I. H., Bliżej szkoły: program współpracy wychowawczo–edukacyjnej z rodzicami, „Wszystko dla Szkoły”, 2001, nr 9, s. 22–23.
- *Dłużeń A., Wychowawca i rodzice, "Wychowawca", 1999, nr 4, s. 15-16.
- *Dobrzyńska J., Budowanie dobrych relacji: szkoła i dom rodzinny - wspólne cele i wzajemne zobowiązania, "Wychowawca", 1999, nr 3, s. 16-18.
- *Dołęga Z., Rodzice wobec nowych zadań edukacyjnych, "Prob. Opiek.-Wychow.", 1999, nr 7, s. 33-37.
- *Dziubek A., Współpraca z rodzicami, „Wychowawca”, 2010, nr 1, s. 14-15.
- *Florkowski M., Jak być skutecznym rodzicem?, „Wszystko dla Szkoły”, 1011, nr 1, s.6.
- *Frąckowiak M., Sekrety dobrej współpracy, „Wychowanie w Przedszkolu”, 2011, nr 7, s. 20-24.
- *Gawron E., Koncepcja współpracy wychowawcy, uczniów, rodziców, „Problemy Opiekuńczo–Wychowawcze, 2003, nr 1, s. 30–33.
- *Gawron U., Nie wywiadówki, a spotkania, „Nowa Szkoła”, 2000, nr 10, s.18–21.
- *Godlewska A., Inny nie znaczy gorszy, „Życie Szkoły”, 2011, nr 6, s. 43-45.
- *Grygier U., Rodzice w szkole : sprzymierzeńcy czy intruzi? „Nowa Szkoła”, 2002, nr 2, s. 32–37.
- *Jagięła J., Nauczyciele i rodzice, czyli gracze i przegrani, „Psychologia w Szkole”, 2005, nr 4, s. 29–3
- *Jastrzębska L., Po co szkole rodzice?, „Probl. Opiek.-Wychow.",1999, nr 6, s.45-46.
- *Jurewicz M., Rodzice i nauczyciele – razem czy osobno?, „Nowa Szkoła”, 2010, nr 1, s. 22-29.
- *Jurewicz M., Jakie są oczekiwania rodziców dzieci sześciolletnich wobec szkoły? „Nowa Szkoła”, 2007, nr 3, s.14-18.
- *Just M., Kto ma większą tremę?, „Życie Szkoły”, 2009, nr 8, s. 52-55.
- *Kij A., Sztuka dyplomacji, "Głos Naucz.", 1999, nr 8, s. 6.
- *Kik G., Partnerstwo nauczycieli i rodziców. "Z Dośw. Pedag.", 1999, nr 2, s. 133-135.
- *Kokczyński W., Niedostatki modelu wychowawczego współczesnej szkoły, "Dyr. Szk.", 2000, nr 4, s. 21-23.

- *Koszyła B., Formy kontaktów nauczycieli z rodzicami, „Wychowanie na co Dzień”, 2002 nr 7/8, s. 11–13.
- *Krasowska A., Rywalizacja czy partnerstwo? "Dyr. Szk.", 1999, nr 12 s. 20-22.
- *Krwaczuk K., Rodzina i szkoła – razem : (program autorski), „Nowa Szkoła”, 2001, nr 8, s. 31–33.
- *Lis S., Porozmawiajmy z rodzicami..., „Życie Szkoły”, 2003, nr 9, s. 554–555.
- *Maksymowska E., Werwicka M., Rodzice w szkole: stan obecny i perspektywy zmian, "Dyr. Szk.", 1999, nr 12 s. 17-18.
- *Marszałek A., Woźniakowa M., Dyrektorzy o rodzicach w szkole, "Dyr. Szk.", 1999, nr 4, s. 35-37.
- *Mika-Bednarczyk G., Trudności we współpracy nauczycieli i rodziców, "Życie Szk.", 1999, nr 1, s. 22-23.
- *Nowak M., Partnerzy wychowania?, „Nowa Szkoła” 2003, nr 10, s. 32–39.
- *Pawłowicz M., Rodzice w roli partnerów, „Głos Naucz.”, 1999, nr 48, s.6-7.
- *Podolak-Zajac J., O współpracy rodziców i nauczycieli, „Problemy Opiekuńczo–Wychowawcze”, 2005, nr 8, s. 46–49.
- *Powałek M., O Współpracy z rodzicami, „Wychowanie w Przedszkolu”, 2011, nr 6, s. 58-59.
- *Prajnsner B., Rodzice-brakujące ogniwo profilaktyki, „Remedium”, 2007, nr 10, s. 4-5.
- *Rubczewska I. A., Współpraca nauczycieli z rodzicami, "Nowa Szk.", 2000, nr 2 s. 14-16.
- *Rutecka E., Współpraca z rodziną dziecka niepełnosprawnego, „Nowe w Szkole” 2002, nr 2, s. 22.
- *Rzędowska A., Dom i szkoła, „Wszystko dla Szkoły” 2007, nr 12, s. 4-5 .
- *Salamon D., Włączenie rodziców w pomoc dziecku, „Wszystko dla Szkoły”, 2007, nr 12 s.14-15.
- *Sienkiewicz J., Wychowawca doradcą rodziców, „Życie Szkoły”, 2002, nr 2, s. 73-79.
- *Słowikowska T., Spotkania z rodzicami, „Wszystko dla Szkoły”, 2007, nr 12, s.11-14.
- *Sochocki M., Miejsce rodziców w szkole-przykłady dobrej praktyki, „Remedium”, 2008, nr 10, s. 12.
- *Solarek B., Wychowujemy razem, "Dyr. Szk.", 2000, nr 4 s. 13-15.
- *Starzyński W., Program "Rodzice szkole", "Nowa Szk.", 1999, nr 9, s. 8-10.
- *Starzyński W., Rodzic w szkole, "Nowa Szk.", 1999, nr 5 s. 12-14.
- *Starzyński W., Wspólny interes. Program budowania partnerstwa rodziny, szkoły i gminy, „Dyr. Szk.", 1999, nr 12, s. 9-10.
- *Szczurek M., O formach współpracy szkoły z domem rodzinnym, „Problemy Opiekuńczo–Wychowawcze”, 2001, nr 3, s. 47–49.
- *Szczykutowicz A., Motywacja uśpiona w szkolnej ławce”, „Wychowawca”, 2010, nr 9, s. 5-8.
- *Szychowska M., Stosunek rodziców do szkoły, a osiągnięcia edukacyjne ich dzieci, "Wych. na co Dzień", 1999, nr 10/11 s. 29-31.
- *Tapała E., Rodzice w szkole, „Życie Szkoły”, 2003, nr 5, s. 316–318.
- *Wilkońska J., Nie bój się wywiadówki, "Wychowawca", 1999, nr 1 s. 20-22.
- *Winiarski M., Stare i nowe w relacjach szkoła - rodzina, "Nowa Szk.", 1999, nr 2 s. 17-20.
- *Winiarski M., Dialog i współpraca nauczycieli i rodziców, „Nowa Szkoła”, 2002, nr 10, s. 4–8.